

Taxa postală
platite în numerar
No. 224.716-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (vott Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Ha-
vonta 110, negyedévre 320, félévre
600, egészévre 1200 lej. Külföldre:
havonta 1, negyedévre 3, félévre 6,
egészévre 10 dollár, vagy egyenérté-
kű valuta. Hirdetések díjazásáról
szerint az „UJ KELET” az elnök-
banság, zsidóság egyetlen napilapja
Cikkeink utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bermentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
örzésére és visszaküldésére nem vál-
lalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ára 5 lej

Szombat, 1932 jan 16.

5692. ÉV
SEBAT 8.

XV. ÉVF.
12. SZÁM

nuár 15.

re a lesze-
mérték-
ugy Ro-
helyzetét.
Románia a
olt komoly
t kívánta.
gát és élet-

**Öltet
rgnak**

nyilatkozata
ágszerte fel-
németország-
sakkhuzás-
ning nyilat-
és kisajátítá-
póskeresztes
sságok meg-
kvírálta tö-

Hitler újabb
folyamodik.
Hugenberg
ningnek azt
burg elnöki
tással hoz-
kor kijelen-
mint a nem-
átusát jelö-
a dolgot.
politikus nyi-
vált thürin-
eti szocialis-
tekintenek
artott beszé-
nennyiben a
vidésen nem
ng-kormányt,
feloldhassa,
sasági elnök-
szemben. A
i szenzáció-
a hírek, me-
ben a nem-
karával Epp-
ségének kér-

a Patria. A
t kolozsvári
annak köz-
ma nyomda-
t meg. Való-
ismét meg-
nda igénybe-

az emberek
ntik: Anato-
a kerületben
soraiból tö-
en egy zsák
adnának, de
elmiszerhez

**Ö
NYVC**

ő re-
da as,
szon-

LEI

a z
ztályában

Itt az elnök — ott az elnök

Mihalache nem kell az erdélyieknek. Vajda nem kell a regátlaknak és Titulescu nem kell az egész nemzeti-parasztpárt.

Mit volt mit tenni Maniunak, felkereskedett Bukarestbe megnézi, hogy lehet-e valami okosát csinálni.

— Na most — reménykedtek — a hívek Biztosan ott is marad Bukarestben, hogy újra a párt élére álljon...

Nem így történt. Már vissza is utazott Badaesonyba.

Csak éppen, hogy kidiskurálta magát egykori alvezérével. Még kezét is fogott velük. Sőt sok szerenését is kívánt nekik az elnökválasztáshoz.

Azán hazautazott. A pártvezérek pedig most javában törlik a fejüket.

Itt állnak egy egészen jól szabott kabátal, a testhez álló nemzeti-parasztpártal, csak éppen egy gomb hiányzik róla.

Az elnök...
Es gomb nélkül akár el is lehet hajítani az egész kabátot.

Különös egy kabát ez. Nem pázol rá gombnak, csak éppen Maniu. És nagy baj lehet abból, ha az egykori pártvezér meg sokáig remétkedik Badaesonyban. Kerekedhetik a párt élére egy olyan elnök, aki sehogysem érzi majd jól magát a régi kabátban és elhajtja az egész nemzeti-parasztpártot.

Csinál majd magának az elnöki titulushoz egy egész új pártot...

Európa orvosa

Benes doktor, aki kétségtelenül a progresszív európai polgár mintaképe, cikksorozatot irt az „Quorebe” közép-európai jelenlegi és várható helyzetéről. Következtetése szerint még ebben az esztendőben le fog zajlani az európai krízis, javulás és általános felocsudás fog beállni és pedig már a tavaszi hónapokban. Május rügyfakasztó hónapja melegen fogja a szíveket, az elmék megtisztulnak, bizakodás fogja elönteni a nyomorgó tömegeket. Mert kétségtelen jelek vannak arra, mondja Benes, aki nemcsak publicista, hanem politikus is egyazon személyben. Kétségtelen jelek és viziók vannak arra, hogy megszűnik a mai vámrendszer és akkor igazán mi akadályozhatna meg egy balkán és dunai Európát, egy Balti Európát, egy békés Németországot, egy francia-olasz-spanyol latin-szövetséget és egy gondtalan Angliát! A jelkes kijelentés után szóba került azonban a leszerelés, amelyről már diplomatikusan szól Európa orvosa, Benes doktor. Azt mondja, ő mindig is dolgozott a leszerelés érdekében. Ő, de nem a többiek! És diplomatikusan elhallgatja, hogy leszerelés és európai konszolidáció között szerves, szoros összefüggés van. Elhallgatja és ha tavaszra mégsem történik meg a vámtörles és ha a nyári hónapokban mégsem üt be az európai konföderáció, akkor Benes doktor tévesen diagnosztizált. Ami az orvosi praksisban előfordul több, mint egyszerű, aminek rendszerint a beteg vállalja kárát és sohasem a doktor.

És most jöjjön a büntetés

A miniszterelnök mélyen meg volt rendülve...

Igy szól a bukaresti jelentés arról az audienciáról, amelyen Landau zsidó képviselő feltarta a miniszterelnök előtt a sorocai mérszárás rettenetes borzalmait. Ma már semmi kétség:

A hat szerencsétlen gyereket előre megfontolt szándékkal csalták törbe. Csak egy kérdésre hiányzik még a felelet:

Miért volt szükség erre a vérengzésre? Ki akarták rabolni őket?

Vagy ismeretlen erő külpolitikai kelle-
telenséget akart okozni a kormánynak az orosz-román tárgyalások között?

Vagy mindössze annyi történt, hogy a hány elvetemedett ember szadista ösz-

Próba-leszerelési konferenciát tartottak a lordmayorok

Lord Robert Cecil békebeszéde 100 vidéki lordmayor előtt

LONDON, január 15. A lordmayor székházában Jenks lordmayor elnöke alatt 100 vidéki lordmayor részvételével leszerelési meetinget rendeztek, amelyen lord Robert Cecil mondott figyelemreméltó beszédet. Ismertette, hogy a világ összes államai évente 900 millió fontot költenek fegyverkezésre. Sürgette az összegnek legalább 25 százalékos csökkentését, valamint a támadó fegyverek, mint pl. a légi haderő megfelelő korlátozását.

Románia háromnapos ultimátumot adott Oroszországnak

Hétfőre, vagy kedden végleg megszakadnak az orosz-román tárgyalások

Bucuresti-Bukarest, január 15. A „Viitorul” a román-orosz tárgyalásokról ír cikket. A román kormány vissza szautasította a szovjetek részéről készített tervezetet, miután ez a beszár-bíai kérdésben nem tartalmazott határozott állásfoglalást, viszont a szovjetek a maguk részéről a román javaslatot nem hajlandók elfogadni. Sturza, a román delegáció vezetője kijelentette a szovjeteknek, hogy a román kor-

mány e kérdésben három napon belül végleges választ kér, mivel semmi értelme a megbeszélések hosszúra nyújtásának. A rigai tárgyalások a Viitorul szerint olyan fázisba jutottak, hogy a megszakítás időpontja előreláthatólag közelebről be fog következni s még csak az a kérdés, hogy melyik fél kezdeményezéséből. A tárgyalások megszakítása hétfőre vagy keddre várható.

Mussolini szenzációs cikke a jóvátételi adósságok elengedéséről

„Ha a német adósságokat elengedik, Európa nyugodtan kérheti Amerikától, hogy engedje el Európa tartozásait”

Róma, január 15. A Popolo d'Italia egy az egész világon feltűnést keltett cikket közöl. A cikk szerzője állítólag maga Mussolini és az olasz miniszterelnök ezt a cikket amerikai körök tudtával, sőt talán azok sugalmazására írta volna.

— Az a tény, hogy előbb-utóbb a német jóvátételi adósságokat meg kell szüntetni — írja a cikk, — már szinte beleidegződött a köztudatba. Csak egy mód van arra, hogy a jelenlegi helyzetből a világ összeroppanása nélkül kijussunk és ez az, hogy az európai álla-

mok, adósok és hitelezők kölcsönös engedékenységgel és lemondással rendezzék a kérdést. Ha ez a lépés megtörténik, úgy az európai államok egységes európai frontot alakíthatnak Amerika felé, mivel lemondva európai követeléseikről, nyugodt lélekkel kérhetik az Egyesült Államoktól is az adósságok elenyedését, úgy hisszük, hogy ezután az Egyesült Államok nem zárkozhatnak el az illetlen megoldás elől. A világnak szüksége van az Egyesült Államokra, de az Egyesült Államoknak még nagyobb szüksége van Európára.

Az angol kormány katonai diktatúrát akar életbe léptetni Hawaiban

Napirenden vannak az összeütközések a benszülöttek és a fehérek között

London, január 15. A Daily Express washingtoni jelentése szerint közelebről a kongresszus vizsgálóbizottsága elutazik Hawaiba, ahol a benszülöttek és az amerikaiak közötti kiéleződött helyzet folytán nyílt uccai harcok kitörésétől tartanak s ezért szükségessé vált a vizsgálat megejtése. A benszülöttek elkeseredésének legutóbb az szól gált tápu, hogy egy Fortescue nevű előkelő amerikai asszony megölte Kahawahay benszülöttet, mert ez állítólag erőszakot akart elkövetni leánya ellen. A hölgyet nem sokáig tarthatták a

honolulu letartóztatási intézetben, mert a benszülöttek a fogház megostromlására készültek s ezért a kikötő előtt horgonyzó hadihajóra vitték át.

A benszülöttek azóta állandóan tömegtüntetéseket rendeznek s titokban arra készülnek fel, hogy általános támadást intézzenek a fehérek ellen. Washingtonban valószínűnek tartják, hogy a kongresszusi bizottság Hawai autonómiájának felfüggesztését, ostromállapot bevezetését és amerikai tengerésztiltek diktatúrájának életbe léptetését fogja javasolni.

tőneit akarta kiélni ezzel a fiók Szent Bertalan-éjszakával?

Ki kell derülnön a vizsgálatnál. Landau zsidó képviselő életre locsolta a sorocai gyászolókat és felrázta az egész ország lelkiismeretét.

Még a miniszterelnök is mélyen meg van rendülve...

A halottakat ő sem tudja már feltámasztani, de megtorlás nélkül nem maradhat ez a kegyetlen embertelenség.

Jöjjön hát a büntetés!

A Zsidó Párt a szervezés frontján

Irta: Dr. Klein Miksa, a Zsidó Párt erdélyrészi ügyvezető alelnöke

Az országos választások lezajlása óta különböző okok miatt bizonyos stagnálás állott be a párt munkájába. Maga a választás lefolytatása hatalmas anyagi áldozatokba került a zsidóságnak, mert a választási törvényben lefektetett rendelkezések olyan anyagi feltételeket is állítanak fel akadályképpen a kisebbségek önálló megmozdulása és az országos választásokon önálló listával való részvételé, hogy ezeknek előteremtése valóságos megpróbáltatást jelent a mai viszonyok között. De a meghozott anyagi áldozatot bőségesen kárpótolta az erkölcsi győzelem, mert jóleső örömmel kell leszögezzem, hogy első önálló fellépésünk nemcsak kifelé, hanem befelé is jelentékeny eredményt jelentett.

Kifelé a többségi pártok felé leszögeztük, hogy a romániai zsidó kisebbség nem függvénye sem kormánynak, sem bármely más többségi politikai pártnak, nem képezi adás-vétel tárgyát, hanem számolni kell a romániai zsidósággal, mint politikai kisebbségi tényezővel.

De jelentett eredményt az itt élő többi kisebbségi párok felé is, mert beigazoltuk, hogy a romániai zsidóság nagy többségének mi vagyunk a törvényes képviselői. Ezt a romániai zsidóság szavazataival erősítette meg.

Es jelentett eredményt önmagunk felé is, mert tizenkét évi kísérletezés után a romániai zsidóság megtalálta végre a haladás útját, megteremtette önálló pártját és leszögezte függetlenségét.

Az O. Zs. P. megteremtése nem jelent támadást senkivel szemben sem, mert ezt a pártot érdekeink védelmére létesítettük. Az érdekeinket pedig semmiféle többségi párt nem tudhatja oly erővel képviselni, mint mi magunk.

Még kevésbé jelent támadást az itt élő és megszervezett többi kisebbségi pártok felé, hanem jelenti, hogy a romániai zsidóság nem képezi bírtok állományát semmiféle más kisebbségi pártnak, hanem csakis az O. Zs. P.-nak és mint ilyen készséggel és örömmel működik közre abban a célkitűzésben, hogy a békeszerződésben lefektetett jogegyenlőségi és függetlenségi elvek, amelyek az alkotmánytörvény nem módosítható és integráns részét alkotják, a gyakorlati életben maradéknélküli megvalósulást nyerjenek.

A politikai küzdelmet sikerrel csak a politikai párt vezetheti, ezért a legfőbb kötelessége minden egyes zsidónak, hogy beiratkozott tagja legyen a pártnak, nemcsak áldozatot hozó tagja, hanem számon kérő tagja is legyen, mert a párt központja csak akkor fog teljes erővel küzdeni tudni, ha nemcsak tudni fogja maga mögött a zsidóság támogatását, hanem érezni is fogja, hogy a zsidóság számon fogja kérni tőle munkáját.

Nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy az O. Zs. P. csak akkor fog igazi tényezőjévé lehetni a román politikai közéletnek, ha megyei és helyi szervezeteink anyakönyveivel bármikor igazolni fogjuk tudni, hogy a zsidóság nagy tömege a mi pártunk tagja. Az erdélyi zsidóság a legutóbbi választáson fegyelmetlenül vett részt az állampolgársági jog gyakorlásában. Felemelő érzés volt részünkre, hogy 18 nap alatt az összes erdélyi megyei szervezetek kereteit ki tudtuk építeni. De ezt a fegyelmettséget oly mélyen akarjuk belevézni a zsidó tömegek lelkébe, hogy az onnan többé soha kirítható ne legyen. Nem elégszünk meg azzal, hogy a zsidóság felhívásainkra reagál. Tudni akarjuk, hogy melyik zsidó az, aki a pártba való belépésével a pártadó lefizetésével és számonkérésével támogat minket. Es tudni akarjuk azt is, hogy kik azok, akik más táborkban vannak, vagy megbujva sehol sem láthatók. A megyei és helyi szervezetekre vár az a feladat, hogy minden egyes zsidót a pártba való belépésre felszólítsanak és nyilvántartsák a belépését. A megyei és helyi szer-

vezetek vezetősége kell legyen az a szerv, amelyik beszámol a tömegeknek a központ működéséről, ugyanezen szerv az, amelyik eljuttatja hozzájuk a zsidóság tömegének a kívánságait, sérelmeit, hogy nekünk módunkban legyen ezekkel a kérdésekkel intenzíven foglalkozni. A január 17-én Nagyváradon megtartandó szervezeti kongresszuson a legfőbb feladat annak megvitatása, hogyan fogjuk pártkereteinket élettel megtölteni.

Az erdélyi tartományi szervezet integráns részét képezi az O. Zs. P.-nak éppen úgy, mint ahogy a többi tartományi szervezetek is elszakíthatatlanul egybeforrtak az O. Zs. P.-al. Nüanszszzerű különbségek vannak még közöttünk, amelyeknek eredete abban keresendő, hogy különböző kultúrákban nőttünk fel. De egységesek vagyunk a célkitűzéseinkben és abban a forró vágyban, hogy a romániai zsidóság érdekét legjobb tudásunkkal és igyekezetünkkel szolgáljuk.

A pártvezetőség a párt alkotmányának kidolgozásával megadta a lehetőséget annak, hogy a megyei és helyi szervezetek szervezőmunkáját elvégezzék a párt központjával. Ha a megyei és helyi szervezeteket ugyanaz a szeretet fogja el-tölteni, mint amelyet a központi vezetőség nap-nap után bemutat, úgy hiszem, hogy az O. Zs. P. rövid idő alatt élettel tele átfogó szervezete lesz a romániai zsidóság érdekeinek. Ha egységesen és önérvényesen fogunk fellépni minden egyes esetben, amidőn a zsidóság jogai csorbítva lesznek és megalkuvás nélkül fogjuk követelni a jogegyenlőség kiterjesztését minden itt élő állampolgárra, akkor munkásságunknak eredménye lesz.

Alkalmam volt a választások ideje alatt a régióban és Beszarábiában látni zsidó testvéreink megmozdulását. Annyi szeretettel viseltetnek az erdélyiek iránt és annyit várnak a mi iskolázott fellépésünktől, hogy joggal mondhatom el, hogy Erdély zsidóságának még egy különös feladata is van, példát adni a többi tartományok zsidóságának, hogy csakis gerinces és önálló fellépéssel lehet elérni az állampolgári jogegyenlőség kivívásához. Az erdélyi szervezettől akar példát venni a többi tartomány szervezete. És ezért ha a választáson az erdélyi 25.000 szavazat (75 százaléka a erdélyi összes zsidó szavazatoknak) igazolta létjogosultságunkat, nem szabad pihennünk addig, amíg a romániai zsidóság szavazóinak legalább 75 százaléka nem fog pártunk beiratkozott tagja lenni.

Ennek a munkának az elvégzése áldozatot, fegyelmet és testvéri szolidaritást kíván. En hiszem, hogy Erdély zsidósága meg fogja könnyíteni az O. Zs. P. vezetőségének munkáját.

Hitlerék propagandája az éjszakai pillangók között. A párizsi Excelsior Berlinbe küldött tudósítója érdekes riportorozatban számol be a mai német helyzetről. Egyik cikkében arról ír, hogy milyen eszközökkel végzik propagandájukat a hitleristák. A propaganda keze mindent elnyul, többek között azokba a kávéházakba is, amelyekbe nem egészen puritán erkölcsű hölgyek járnak. Ezekben a kávéházakban időnként végigmegy az asztalok között egy barnainges fiatalember és apró papírpillangókat dob azokra az asztalokra, melyek mellett ilyen hölgyek ülnek. A pillangók szárnyán szöveg van, amely felszólítja a hölgyeket, hogy ne barátkozzanak zsidókkal, mert különben ha a horogkeresztű párt uralomra kerül, tüzes vassal bélyegzik meg homlokukat. Ezenkívül forgalomba hoznak a hitleristák horogkeresztű formájú bonbonokat és legújabbban megjelentek a piacon a hitlerista cigaretták. A cigaretták neve stilszerűen Sturm (roham). A reklámközleményekben többek között ez áll: „A Sturm-cigaretták nem tartoznak sem miféle dohánytrösztökhöz. Független a zsidó marxista tőkéstől. Ezért nem olyan jó, mint a kapitalista tőke cigarettája. De mégis szívjatok Sturmot, mert aki Sturmot szív, az a nemzeti szocialista mozgalom ügyét szolgálja.”

Ritola az olimpiáson. Londonból jelentik: A negyven éves Ritola finn futó 5 és 10 ezer méteren és a marathoni távon fog indulni a los-angelesi olimpiáson.

A legújabb divatu estélyi virágok
legolcsóbb beszerzési forrása:
"HELICON"
művirág és iparművészeti szalon
ORADEA, Str. Rimanocj 4. l. em. Visszonteladónak nagyobb árengedmény

A vilnai pogromért sorra a zsidókat ítéli el a lengyel bíróság

Négy zsidót ítéltek el eddig hat-hat hónapi fogságra, egyet pedig két hónapra. A keresztény vádlottak közül mindössze egyet ítéltek el: hétnapi fogságra

Vilna, január 15. A november 11-i vilnai pogrom ügyében megindított hatósági vizsgálat mindezekig csak zsidók elleni perekre vezetett, holott köz-tudomásu, hogy tervszerű antiszemita támadásról volt szó, amelynek során több zsidót inzultáltak és a zsidó üz-letek százait zúzták össze.

A vilnai kerületi bíróság Halpert Dávidot, Leib Hurwitzot és Saucic Salamot hathónapi fogságra ítélte, azon cím alatt, hogy résztvettek egy zsidó csoportosulásban, amelynek során keresztény járókelőket is megtámadtak állítólag. A vilnai zsidóság körében az ítélet óriási felháborodást váltott ki.

Avilnai antiszemita zavargásokkal kapcsolatos perek során eddig négy zsidót ítéltek el egy-egy félévre, egyet

pedig kéthónapi fogságra. A zsidóknak egy nagy részét felmentették és szabadonbocsátották, miután semmiképpen sem lehetett rájuk sütni a zavargásokban való aktív részvételük vádját. Ezzel szemben több hónapig vizsgálati fogságban voltak, — ártatlanul. A keresztény vádlottakat illetőleg mind- eddig csak egyet ítéltek el. Hétnapi fogságra.

Wulfin zsidó diákok és Zalkind kereskedelmi alkalmazottat még mindig fogva tartják azzal a váddal, hogy részük volt Stanislaw Waelowsky diák megöletésében, holott számos tanu igazolta, hogy nem tartózkodtak az egyetem környékén, amikor Waelowsky a közpór áldozatává esett. Ebben az ügyben március közepén fogják megtartani a tárgyalást.

Ünnepélyes fogadtatásban részesítették Kolozsváron Tatar Coriolant, a hazaérkezett új erdélyi alminisztert

Az új alminiszter nyilatkozatában kijelenti, hogy a nyugdíjasok minden hó huszadikán meg fogják kapni illetményüket, a hűtellekakat pedig részletekben fogja a kormány kiutalni

Cluj-Kolozsvár, január 15. (Az Uj Kelet tud.) Tataru Coriolan dr., Erdély új alminisztere pénteken délelőtt Kolozsvárra érkezett. Dr. Tataru Coriolant a kolozsvári hivatalok vezetői szép fogadtatásban részesítették, amelyet dr. Colbasi vármegyei prefektus készített elő. A 9 óra 40 perckor érkezett bukaresti gyorssal jött haza az új alminiszter, akit az állomáson Colbasi dr. vármegyei prefektus, Bornemisa Sebestyén dr. az interimár bizottság alelnöke, dr. Hodor Viktor belügyminisztériumi vezérfelügyelő, dr. Konrádi Dániel klinikai tanárorvos, Salvan mérnök, mint a sportszövetség kiküldötte és dr. Milea Aurél kormánypárti képviselő fogadtak.

Az első üdvözlő beszédet dr. Bornemisa Sebestyén intézte Kolozsvár volt polgármesteréhez, majd dr. Hodor Viktor, dr. Colbasi, dr. Konrádi, Salvan mérnök és dr. Milea tartottak üdvözlő beszédeket. Az alminiszter meghatott hangon köszönte meg az üdvözléseket.

„Nem törtettem pozíciók után”...

— Soha nem hittem volna — mondotta Tataru dr., — hogy valaha is mint miniszter kerülök vissza Kolozsvárra. Nem voltak politikai ambícióim és soha nem törtettem magas pozíciók iránt. De mint jó hazafi, kötelességemnek tekintetem, hogy a mai nehéz viszonyok között elfogadjam az alminiszteri tárcát, ha azt azért ajánlották fel nekem, mert az országnak szüksége van szolgálataimra. Nem is tudom, hogyan érdemeltem meg ezt a nagy kitüntetést. Magánéletemben és hivatásom gyakorlása közben sem tételeztem föl magamról olyan kvalitásokat, amelyek a politikai pozíció betöltésére alkalmassá tesznek. A király hívásának mégis eleget kellett tennem. Szívéim meghatnak azok a szavak, amelyekkel

Kolozsvárra érkezésemkor fogadtak és erre én csak azzal az ígérettel felelhetek, hogy az embertársaim iránt érzett szeretetem és becsületességem elegendő ahhoz, hogy e magas pozícióban a polgárság üdvéért dolgozhassam.

Tataru Coriolan dr. nyilatkozata

Hosszu sor autó hajtott az állomási fogadtatás után a miniszter lakására, ahol egymást érték a tisztelő látogatások. Itt Tataru professzor néhány perces sajtófogadtatást is tartott, melynek során különösen a nyugdíjasok kifizetésének kérdésében tett nyilatkozatot. Az államtitkár kijelentette, hogy a nyugdíjasok ezentul 20. és 30-ika között meg fogják feltétlenül kapni illetményeiket. Január 20-án a nyugdíjasok kifizetése már meg is történik. Az elmaradt nyugdíjakat részletekben fogják megtéríteni a nyugdíjasoknak.

Elmondta az alminiszter, hogy az erdélyi minisztérium új hatásköréről most folynak a tárgyalásai Iorga miniszterrel. Minden valószínűség szerint a kolozsvári belügyi vezérfelügyelőségen fog hivatalt berendezni magának.

A munkaméltó segélyek kérdésében kijelentette Tataru dr., hogy interveniált a munkaügyi minisztériumnál, mely már jelentékeny segélyt utalt ki a kolozsvári munkanélküliek számára. A segély rövidesen meg is érkezik.

Tataru Coriolan dr. néhány nap múlva rövid időre visszautazik Bukarestbe és hazatérte után kezdi meg itthon hivatali működését.

— Kilencvenegyezer munkást zár ki a svéd gyárpár. Londonból jelentik: Az estilapok stocholmi közlése szerint a svéd fémipar 91 ezer, részben jelenleg sztrájkban álló munkást január 24-ével kizár.

A papok fizetése

Írta: dr. Lóvy Ferenc

Az Uj Kelet egyik legutóbbi száma vezetőhelyen egy bukaresti napilap nyomán arra hívja fel a közfigyelmet, hogy az állam a papok fizetését egy év alatt hatvan százalékkal redukálta, a negyven százalékos fizetést pedig nem fizeti. Amilyen meglehetően szomorú megállapítás, annyira meglepő. Vagy a cikkíró, vagy én, de egyikünk tévesen van informálva. En mint pap az igazsághoz híven kijelentem, hogy az én fizetésem az állam sem hatvan százalékkal, de még egy banival sem redukálta. Tudtommal az erdély-bánati rabbi-egyesület egyetlen tagjának fizetését sem csökkentette, sőt merem állítani, hogy Nagy-Románia egyetlen zsidó papja sincs emiatt a panaszkodók közt. Tény azonban, hogy a zsidó papoknak sem az az állam sem negyven százalékos, sem semmiféle fizetést. Ebben, de csakis ebben az esetben, egyenlő elbánásban részesíti az állam a zsidó papokat az uralkodó egyház papságával.

Nehogy valaki azt gondolja, hogy a törvény értelmében minden papnak kijáró földet a zsidó papok is élvezik és ez is csak hoz valamit a konyhára (leg-alább annyit, mint a legendáris mellék-jövedelmek), sajnálatos kell leszögez-nem, hogy a zsidó papok az államtól még annyi földet sem kaptak, amelybe eltemethetnék őket. Igaz, hogy ezt nem is kérték, mert talán akadt volna kormány, amely ezt esetleg meg is adta volna.

Hogy miért különböztek meg éppen a zsidó papokat azáltal, hogy a nekik törvényesen járó földbirtokot nem adják ki — és ebben az egymást követő kormányok csodálatosan egyetértők —, arról talán más alkalommal és összefüggésben fogunk még szólni. A zsidó papság a jeruzsálemi templom pusztulása óta (tehát már meglehetősen ideje!) éppenséggel sincs anyagi javakban elkényeztetve. Hogy az azelőtti „jó világban”, mikor még ha nem is uralkodó, de ténylegesen működő papok voltak, szintén szűkre volt szabva kenyérük, arra érdekes világot vet a zsidó egyházatyaék egyike a Midrás (a legrégebb, ókori szentírásmagyarazati következő mondasában: Ez a szentírás-vers: „És szólt az Örökkévaló Áronhoz: „országokban nem fogsz örökölni” — a föld felosztására vonatkozik; „En vagyok a te osztályrészed” pedig úgy értendő, asztalomon ehetsz, ihatsz. Hasonló — így folytatja — az egyszerű királyhoz, aki fiainak ajándékokat adott, csak egyiknek nem adott semmit, hanem így szólt: Fiam, ha ajándékot nem is adtam neked, de mindig szívesen látlak, asztalomon ehetsz, ihatsz.

A zsidóság azonban mindig magától tudta, mivel tartozik papjainak és hitközségi tisztviselőinek, kiket páratlan gyöngédséggel a szent nyelven „szent szerelvények” — költésködes — nek nevezett és minden kényszer nélkül készsége-sen, gyakran erején felül gondoskodott róluk és családjukról. A világháborúban gyakran valóban meghiúsult, hogy a vallásos zsidóság milven figyelmességrel gondoskodott a rabbiokról. Az is természetes, hogy a mostani rémes gazdasági válságban a rabbiok és a hitközségek tisztviselői is be kell hogy lássák a redukált kényszerű voltát és hogy a hitközségek teherviselő képessége megromlott. De mint a jó orvos narkotikumokat alkalmaz, az a fájdalom mütetékül nev a hitközségek is — tisztelet a kivételnek — nagyobb kimélettel és gyöngédséggel járhatnak el. Nem okvetlen szükségszerű, hogy az állam megallozzék és felülmű-ják a redukcióban; különösen mié nem rá érető szükségesség. De még akkor is ráragaszthatnák, mint szénészflastrumot azt az izeretet, hogy ezt a redukciókat kamatmentes kölcsönnek tekintik, miként Magyarországon tényleg tervbe van véve, amit az idők és viszonyok javultával készségesen meg fognak majd töríteni, ha — tehetik. A rabbioknak meg kell adni azt a minimális megélhetést, mely hivatásuk és hivataluk rendes elvégzéséhez szükséges. Azt megszokták, hogy az állam mostoha övvermeként kezel bennünket, de mostától a zsidóság több megértést és főleg több szeretettel várhatnak el azok, akik egész életüket minden munkájukat a zsidóságunk szolgálatára szentelték. Akkor könnyebben viselhetik el, ha az állam hatvan százalékos levon a fizetésükből és negyven százalékot — nem fizet.

— Az olimpiász előtt Európába jönnek az amerikai atléták. Londonból jelentik: Az amerikai atlétikai szövetség az olimpiász előtt Európába készülő küldöttség olimpiai jelöltjeinek egy csoportját.

Vég

Bucuresi-Bukarest, ja...
kelet tudósítójától.) A...
köt munkatársának...
indóitást közöl Soroc...
ki elsőnek derítette fe...
ges körülményeit, sz...
beszarábiai lakosság ha...
elmozzó cikkét.

„Negyedik napja már...
árosban történt szörn...
városka továbbra...
hangoló képet mutatja...
zatlanul zárva vanna...
lete lobogó lengedez...
csoportokba verődve...
tetteket az emberek. A...
beszarábiai felzavaró...
mutatja. Jov szenátor...
post. a szenátor tapin...
okban hozzájárult a l...
húshoz. Minden más...
állítanak emberek és...
moznak meg:

— Mit állapított m...
bornok vizsgálata? Ige...
anu tábornok is? Ige...
ett Landau képviselő...
vizsgáló biztossal?

Soroca lak...
ságot kér

Minden új név hall...
szemek, mintha a viz...
gyászával már fellel...
got. Soroca lakossága...
bet. Nem akarnak a l...
hősöket, sem mártíro...
mindannyian egyet ér...
törvénytelenül jártak...
hiszen könnyen elfog...
de állíthatják volna...
takat mindenki jól i...
Senki sem tudott arról...
ak lettek volna, az...
kivételével, aki tiz n...
bolszeviki propaganda...
hogy ez a Ruducan vet...
Pipost és a két leány...
ldó óta munkanélkül...
volna átmenni Szovjet...
talan megkereshetnék

A földön ü...
Jov szenátor társas...
meglátogatni a megye...
első utunk Piposékh...
házikó a zsidó külv...
szobából áll a lakás, a...
Pipos szülei, testvére...
kített ruhákkal a föld...
Megtudjuk, hogy Saps...
éves volt. Nyomdász...
nagy bukaresti nyom...
A Cartea Romaneasc...
Nationalanal. Másfél...
kanélki maradt. Vis...
De itt sem jutott a...
család nyomorban és...
hosszabb idő óta beteg...
képtelen. A családnak...
kell megélnie, amit...
sett, mint gyöngyösrés...
Pipost rendkívül letö...
tud dolgozni és külön...
nak nyomora. Órákon...
ajtaja előtt, ismerős...
garettát kérhetett. Sob...
előzést arra vonatkozó...
menni a Dnyeszteren.

Pénteken este elmer...
hogy egy szót is szölt...
hogy mint rendesen...
léni éjféltájban. Cs...
meg, — amikor már h...
hogy Sapsa magával...
bundáját, kevés fehé...
és egy aranyórát, am...
szórt meg a régi jó...
szakadatlanul sárnak

Öt év utá...
sából

Egy másik külváros...
szüleikhez kopogtatunk...
tanya, amely megmag...
lálták a boncolás sor...
nál tüdőcsecshurutot...
ban úgy tenyészik a

Ötödik

Végig a sorocai gyászoló házakon...

Mit mesélnek a meggyilkolt fiatalok szülei. A beszarábiai zsidóság szociális tragédiája a sorocai dráma véres spektrumában

Bucuresti-Bukarest, január 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Dimineata kiküldött munkatársának tollából megkapó közlés közöl Sorocából. Az ujságíró, aki előzőleg derítette fel a tragédia tényezőit, szerdáról datálja a beszarábiai lakosság hangulatára mélyen jellemző cikkét.

Negyedik napja már a Bujorovca külvárosban történt szörnyű tragédiának s a városka továbbra is ugyanazt a lehangoló képet mutatja. Az üzletek vállalkozói zárva vannak, a házakon felakasztott zászlók lengedez, az utcákon pedig a lobogó lengedez, az utcákon pedig a csoportokba verődve tárgyalják a történeteket az emberek. A máskor oly csendes Soroca felzavaró hangyaboly képét mutatja. Jov szenátorral járom be a várost, a szenátor tapintatos magatartása és a hozzájárult a kedélyek lecsillapításához. Minden második lépésnél megállanak emberek és kérdésekkel rohannak meg:

— Mit állapított meg Marcovici tábornok vizsgálata? Igaz, hogy jön Rascu tábornok is? Igaz, hogy megérkezik Landau képviselő egy bukaresti követő kísérettel?

Soroca lakossága csak igazságot kér

Minden új név hallatára felcsillan az emberek mintha a vizsgálóbiztosok pod- társával már fellelni vélnék az igazságot. Soroca lakossága nem is kér egyebet. Nem akarnak a legyilkoltakból sem mások, sem mártírokat csinálni. De mindannyian egyet értenek abban, hogy érvénytelenül jártak el velük szemben, hiszen könnyen elfoghatták és bíróság elé állíthatták volna őket. A meggyilkoltakat mindenki jól ismeri Sorocában. Senki sem tudott arról, hogy kommunis- ták lettek volna, az egy Leib Ruducan ítéletével, aki tíz napra el volt ítélve a bolsevik propaganda miatt. Ugy látszik, hogy ez a Ruducan vette rá Tichinovszkít, Pipost és a két leányt, akik már hosszú ideje óta munkanélküli voltak, hogy jó volna átmenni Szovjetországra, ott talán megkereshetnék kenyérüket.

A földön ülnek és gyászolnak

Jov szenátor társaságában elindulunk meglátogatni a meggyilkoltak szüleit. Az első utunk Piposékhöz vezet. Szegényes házió a zsidó külvárosban. Egyetlen szobából áll a lakás, a meggyilkolt Sapsa Pipos szülei, testvére és nővére megszállt ruhákkal a földön ülnek és sírnak. Megtudjuk, hogy Sapsa Pipos huszonkét éves volt. Nyomdász. Evekkel ezelőtt a nagy bukaresti nyomdáknak dolgozott. A Cartea Romaneascănál és a Cultura Nationalánál. Másfél évvel ezelőtt munkanélküli maradt. Visszatért Sorocába, de itt sem jutott álláshoz. Az egész család nyomorban élt, az öreg Pipos hosszabb idő óta betegeskedik és kereset- nélküli. A családnak abból a kevésből kellett megélnie, amit a másik fiu keresett, mint gyógyszerész Sorocában. Sapsa Pipost rendkívül letörte az, hogy nem tud dolgozni és különösképpen családja- nak nyomora. Órákon keresztül állt házuk ajtaja előtt, ismerőse várva, akitől cí- csekkért kérhetett. Sohasem tett azonban lépést arra vonatkozólag, hogy át akarna menni a Dnyeszteren.

Az utolsó podgyász

Pénteken este elment hazulról anélkül, hogy egy szót is szólt volna. Azt hitték, hogy mint rendesen, most is vissza fog térni éjjeltájban. Csak később tudták meg, — amikor már halálhírért hozták — hogy Sapsa magával vitte apjának egy bundáját, kevés fehérneműt, tíz dollárt és egy aranyórát, amelyet az öreg Pipos hagyott meg a régi jó időkben. A szülők csakadatlanul sírnak és jajveszékelnak.

Öt év után kitették az állásból

Egy másik külváros. Zeldá Ferdman szüleihez kopogtatunk be. Igazi nyomor- sanya, amely megmagyarázza, miért ta- lálják a boncolás során Zeldá Ferdman- nál tüdőcsucshurutot. Ezekben a házak- ban úgy tenyészik a tuberkulózis, mint

a moha a falakon. Az öreg Ferdman Jancu kádár volt valaha, amikor még Beszarábiában árá volt a bornak. Ma már nem csinálnak hordókat Beszarábiá- ban. Az öreg valaha jobb napokat is látott. Nagyobbik leányát, Zeldát tanít- tatta. A lány jelesen végezte a román állami gimnáziumot, de tovább nem tu- dott tanulni. Jov szenátor közbenjárá- sára a lány helyettes-tanítónőnek nevez- ték ki a sorocamegyei Briceva községben működő elemi iskolához. Öt éven ke- resztül tanított Zeldá Ferdman, felettesi legnagyobb megelégedésére. Öt év után kitették állásából, amelyet egy tanítónői

vizsgát tett leánytól töltöttek be. Zeldá Ferdman is visszatért Sorocába, ahol a szülői házban megismerkedett a nyomor- ral. Az intelligens finom lelkű, komoly leányt különösképpen elkeserítette az, hogy nemcsak, hogy nem tud szüleinek segítségére lenni, mint azelőtt, de egye- nesen terhére van szerencsétlen apjának, aki maga is kereset nélkül állott s aki annak idején áldozatokhoz azért, hogy a leányt taníttathassa. Ki tudja, talán szemére is vetették, hogy ezek az áldozatok hiábavalók voltak. A leány gyakran panaszkodott szüleinek arról, hogy nem bírja a dolgotalanság állapo-

tát elviselni. Sohse tett azonban még- csak említést sem arról, hogy Orosz- szágra készülne. Az öreg Jancu Ferdman megdagadt, kisirt szemekkel ül egy zsá- molyon és leányát siratja. Ő sem akar egyebet, mint igazságot és azoknak a megbüntetését, akik időnek előtte pontot tettek Zeldá Ferdman élete után.

A borzalmas halottaskocsi

A sorocaiak elkeseredését különöské- pen növelte az a mód, ahogyan a ható- ságok a meggyilkoltakkal elbántak. Ami- kor az áldozatok holttesteit behozták a városba, már mindenki tudott a tragé- diáról. Elképzelhető, hogy milyen hatást váltott ki közöttük, amidőn a városka főutcáin végigvonult a primitív ezán, rajta a csaknem csupasza meztelenített holttestekkel (egyedül Tichinovszkiban szunnyadt még az élet) s a borzalmas csoport tetején ülve a lovakat hajtó ka- tona. Az egyik leány haja és az egyik fiu lába kilógott a szánból, piros baráz- dát húzva a hóban. Az emberek e borzál- mas kép láttára a földre vetették magu- kat és úgy sirtak, mint a kisgyermekek...

Egy köztisztviselő küldöttség négyhavi moratóriumot kért a miniszterelnöktől az állami hivatalnokok részére

Jorga kijelentette, hogy a moratórium veszedelmes precedenst létesítene és ehelyett le fogja építeni a politikai szempontokból kinevezett tisztviselőket

Bucuresti-Bukarest, január 15. A köz- tisztviselők egy küldöttsége tegnap meg- jelent Jorga miniszterelnöknél, akit arra kért, hogy a kormány rendelkezjen el 4 hónapos moratóriumot a köztisztviselők részére és konvertálja azoknak adóssá-

gait. A miniszterelnök válaszában rámu- tatott arra, hogy ez egy igen veszélyes lépés lenne és ártana a köztisztviselő- nek, akiknek mindenkorra tönkretenné a hitelét. Mindenesetre tanulmányozni fogja a kormány ezt a kérdést. A minis-

terelnök azután ígéretet tett, hogy le- építi a politikai érdemek honorálásául kinevezett tisztviselőket és így lehetővé teszik, azoknak, akik hivatalból lettek az állam tisztviselői, a megélhetést és a boldogulást.

Vitos volt lengyel miniszterelnököt másfélévi börtönre ítélték

Salyos ítéleteket hoztak a Pilsudsky kormány megdöntésére szövetkezett lengyel képviselők ellen

Varsó, január 15. A varsói törvény- szék tegnap tárgyalta a Pilsudsky mar- sall kormányának megdöntésére szö- vetkező országgyűlési képviselők bü- nűgyét. Az volt ellenük a vád, hogy forradalmi akciók végrehajtására ösz- szeesküvést szöttek. A „breszti pör“ né- ven ismert törvényszéki tárgyalásra óriási tömegek vonultak föl, amelynek soraik között a védők és ujságírók alig tudtak utat törni maguknak. A pör fo- lyamán az államügyész 180 terhelő ta- nuvonalatot föl, főleg közigazgatási tisztviselőket és rendőrségi alkalma- zottakat. A védelem viszont három- százhusz tanuval kívánta megdönteni az ügyészség vádjait. A vád tanui kö- zött szerepel Stamirovski belügyi ál- lamtitkár, míg a védelem Barteil pro- fesszort, az egykori miniszterelnököt idéztette be. A vádlottak kihallgatása négy napig tartott, ezután heteken ke- resztül hallgatták ki a tanukat. Decem- ber 17-én a tárgyalásokat meg kellett szakítani, mert tűz ütött ki az épület- ben és a per aktái veszedelemben fo- rogtak.

lista képviselőt háromévi börtönre, Prager szociálista képviselőt három évre, Duboisz szociálista képviselőt három évre, Witon néppárti képviselőt két évre, miniszterelnököt másfél évre, Kiernik képviselőt két és fél évre, Pa- tek parasztpárti képviselőt három évre, Boginski parasztpárti képviselőt két évre és Barlitzki szociálista képv- iselőt két és fél évre ítélték el. Egyedül

Savicki képviselőt mentették fel a vád alól.

Az ítélet kihirdetése nagy meglepetést keltett, minthogy általában felmentés- re számítottak. A törvényszék elnöke egyben kihirdette, hogy az elítéltek szabadlábban maradhatnak felebezésük elintézéséig, minthogy mindegyikük annakidején 5—10 ezer zloti óvadékot tettek le.

Ujra két rendőrségi tisztviselőt tartóztattak le a fekete- szesz-ügyben

Szabadlábbrhelyezték Salamon Mór szeszgyárost

Cluj-Kolozsvár, január 15. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári fekete-szesz- vizsgálat során tegnap a vizsgálóbíró beidézte Pantilimon Simion és Pop Va- sile rendőrségi tisztviselőket. A vizsgá- lóbíró a Rotschild-szeszgyárban felfe- dezett adóeltitkolások ügyében tett fel kérdéseket a két rendőrségi tisztvise- lőhöz, akik ellen gyanuok merültek fel abban az irányban, hogy állandó összeköttetésben állottak Rotschilddal, ahol több vizsgálatot vezettek le és a vizsgálatok során nem találtak semmi bizonyítékot a fekete-szesz előállítására vonatkozólag. A vizsgálóbíró órákig tar- tó kihallgatás után megvesztegetés bün- tette vádjával elrendelte a detektívek ellen a harmincnapos vizsgálati fogsá- got. A törvényszék a vizsgálóbírói vég- zést jóváhagyta.

A vizsgálóbíró tegnap elrendelte Sa- lamon Mórnak, az ismert szeszgyáros- nak szabadlábbrhelyezését. Salamon Mór hónapok óta ül vizsgálati fogság-

ban a florestii szeszgyárban konstata- lt visszaélések miatt. Salamon Mórt már az emlékezetes gyergyószentmiklósi fe- keteszeszvizsgálatnál is letartóztatták és a törvényszék annakidején súlyosan elítélte. Bár az ítélet nem jogerős, Sa- lamon Mór mégis fogságban maradt, mert a vizsgálóbíró szerint a vizsgá- lat érdeke ezt így kívánta. Most, hogy az ügyben megindított vizsgálat már befejezést nyert és a per közelebbről tárgyalásra is kerül, a vizsgálóbíró nem látott semmi okot Salamon Mór további fogvatartására. Salamon Mór elhagyta a fogház épületét.

Ötödik évtized óta németországi prakszissal ruhákat fest, tisztít CZINK

A Zsidó Kórház egymillió főnyereményének különös története

Pless Béla a főnyeremény nyertese egykori menyasszonyának adta a sorsjegyet, de most visszakarta. A volt menyasszony táviratilag értesíti a sorsjegyirodát, hogy a sorsjegyet kicsalta tőle egy Pless nevű...

Cluj-Kolozsvár, január 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A cím alá azt is írhattuk volna, hogy vigjáték három felvonásban. Olyan fajta vigjáték, amelynek nézőnek nagyon jó lenni, de szereplőnek annál kevesebb. Mert, hogy a Pless fiú és a Weinberger lány szerelmi regényében egyik fél sem érzi most jól magát, az egészen bizonyos. A szerencsés nyerő, vagy talán többes számban: a nyerők e pillanatban telefon és sürgönyviszonyban állanak a Zsidó Kórház sorsjáték központi irodájával. A millióért. Mindkét fél társulni akar a visszament párti után a millióval.

Vajjon melyiknek sikerül?
A 24812 számú zsidókórház sorsjegy története azzal indult, hogy Koch Dániel, a sorsjegykészítő aradi önkéntes vezetője hosszú rábeszélés után „megfőzte” Pless Béla Sikula községbeli kereskedőt egy sorsjegy erejéig. Pless Béla nagynehezen megvette a 24812 számú sorsjegyet, azzal a megjegyzéssel, hogy kidobott az ablakon egy százast...

Január 12-én hűzték ki a milliót. A 24812 számú sorsjegyről megállapítást nyert, hogy Aradon adták el. Gábel Vilmos, a kórház agilis főtitkára sietve utazott le Aradra, hogy a boldog nyerőnek kiméletesen és jelentőségteljesen tudomására hozza a kivételes szerencsét: száz lejért kapott egy milliót...

Pless ur 10 százalékot ad
Néhány újságíró is Gábel Vilmosmal és Koch Dániellel tart a hosszú autótúron, mely Aradról Sikulára vezet. Az autó megáll egy üzlet előtt, melynek cégtábláján a Pless Béla felírás diszeleg. Bent egy barna fiatal ember kissé meglepetten fogadja a társaságot...

— Pless ur, — mondja Koch — ön nyert a zsidókórház sorsjátékán.
Pless az örömtől elpirul, majd elsápad és szótlanul bólint.
— Még mielőtt a nyeremény összegét elárulnám, megkérdelem, mennyit hajlandó ebből az összegből jótékony célra adni.

Pless alig hallhatók:
— Tíz százalékot...
Koch Dániel zsebéből előkerül a nyilatkozat és Pless Béla rövidesen alá is írja a nevét. Tíz százalékot a zsidó kórháznak.

A drámai jelenet
Koch Dániel diadalmasan felemelkedik a helyéről és szól:
— Gratulálok Pless ur. Ön nyerte meg az egymillió lejes főnyereményt...

Pless hallgat. Az arca egyre jobban sápad.
Édesapja, aki örömmámorban uszlik, biztatja:
— Mutasd fel a sorsjegyet fiam...

Pless csöndesen és elkeseredetten így szól:
— A sorsjegy nincs meg...

A jelenlevők rémülten bámulnak Plessre, aki lassan nyögi ki:
— Odaadtam... a nyáron... annak a belényesi lánynak... A volt menyasszonyomnak...

A belényesi Weinberger lánynak, aki azóta már a más menyasszonya!... Ezzel a tragikus zársszóval végződik a vigjáték első felvonása.

A „boldog nyerő utra kél
Pless Béla rémülete csak pár percig tart. Rövidesen csomagol is és már indul az első vonattal Nagyvárad felé. Belényesen találkozik fog a lánnyal és elveszi tőle a sorsjegyet. Belényesen ki is száll. Az első látogatás sikertelen. A lány nincs otthon. Nagyváradon van, ahol jelenlegi vőlegényének szüleit látogatja. Pless rohan Belényesről a millió után. Nagyváradon végigmegy az utcán. Keresi a volt menyasszonyát, a 24812-es számú sorsjeggyel. És meg is találja. A véletlen maga az Isten — mondja Anatole France és ez a pogány isten egy békésen haladó konfliktusban Pless elé vezényelte volt menyasszonyát. Mellette egy fiatal ember. A jelenlegi vőlegény...

Meg van a sorsjegy!
Pless megállítja a kocsi és szeretettel üdvözlő volt menyasszonyát. Igen, már rövidesen férjhez megy. Pless, nem gondolt még nősülésre? Pár perces beszélgetés...
Pless: (beszélgetés közben előveszi a

lány fényképét) Nézd kedves, itt a fényképem, most vissza adom...

A lány: (el akarja venni a fényképét).
Pless: De tudod mit, én odaadom neked a fényképem, te meg visszaadod a sorsjegyet, amit a nyáron adtam neked...

A lány: (előveszi a sorsjegyet a retikülből és átnyújtja Plessnek, Pless visszaadja ennek fejében a fényképét. A Weinberger lány Belényesről természetesen nem is sejt, hogy egymillióért kapta vissza az elmúlt szerelem zálogát...

Pless pedig rohan az állomásra, vonatra ül és pár óra múlva beront Koch Dánielhez. Kezében lobogtatja a sorsjegyet.

Koch Dániel telefonál Kolozsvárra és értesíti a Zsidó Kórház sorsjátékának vezetését, hogy Pless visszakarta a

sorsjegyet. Ki lehet adni neki a milliót... „24812 sorsjegyet Pless nevű kicsalta tőlem”...

Ez történik csütörtökön, az esti órákban...

Pénteken délelőtt pedig a zsidó sorsjáték iroda a következő táviratot kapja a Weinberger lánytól:
Sámbátság, 1.24.14.17.30.

24812 sorsjegyet Pless nevű kicsalta tőlem kérem nem fizetni és engem értesíteni Weinberger Kiskerpesd Ceica. A távirat a második felvonás fináléját jelzi.

Mi következik

A harmadik felvonás még a jövő zenéje. Pless egyelőre utban van Kolozsvár felé a milliót jelentő sorsjeggyel. A Weinberger lány pedig valószínűleg szintén Kolozsvárra igyekszik a tulajdonjogért...

A hétköznapi vigjátékíró nyilván happy end-del oldaná meg a gordiuszi csomót. Hogy a millió ne legyen sem a Pless nevéé, sem a Weinberger lányé, hanem Pless Béla és nevéé.

Sablonos, de kétségtelül megnyugtató befejezés.
Vajjon milyen befejezést fog csinálni a vigjátéknak Anatole France pogány istene?...

KÖZGAZDASÁG

Harminczszázalékkal csökkentek az állami bevételek

Az állami inkasszó szomorú statisztikája

Bucuresti, Bukarest, január 15. (Az Uj Kelet tud.) A Monitorul Oficial január 12-ki száma közli az állampénztár helyzetét az elmúlt év november hónapban. Az elmúlt év novemberében 1 milliárd 984 millió 962 ezer 794 lej folyt be, míg 1930 novemberében az állami inkasszók 2 milliárd 889 millió 584 ezer 456 lej tettek ki. Az állam bevételei tehát egyetlen hónapban 904 millióval, közel 1 milliárd lejjel csökkentek, ami fölöttébb beszédes dokumentum a romániai adófizetők fizetőképességének. Az 1930 novemberével szemben az állami inkasszó visszaesése nem kevesebb, mint 31 százalékos.

Vámtevékenység 43 százalékkal, szeszdó adónál 55 százalékkal, forgalmi adónál 39 százalékkal és a látványossági adónál 23 százalékkal volt kevesebb az állami bevétel. Egyedül a fogyasztási illetékek mutatnak fel kisebb, 7 százalékos visszaesést. Az indirekt adóknál azonban általában 33 százalékos a visszaesés az elmúlt évvel szemben és a többi bevételi forrásoknál. Az egyes adóknál hasonlóképpen mutatkozik

a válság, amelyeket a következő számok illusztrálnak: egyenesadó 12 százalék, bányajuttatás 23 százalék, az autonóm és commercializált közüzemek feleslegei 52 százalék. Az Autonóm Monopol Pénztár bevétele 23 százalékkal csökkent, az egyes minisztérium inkasszója 26 százalékkal kisebb bedett, míg az állami üzemek bevétele 94 százalékos visszaesést mutat.

Az Autonóm Utpénztár 1930-al szemben 34 százalékos deficitet mutat ki. A Casa Padurilornál 1, a Monitorul Oficialnál 4, a petróleumvezetékéknél 53, a bányadóknál 63 százalékos a csökkenés. Az egyetlen vigasztaló jelenség ebben a szomorú statisztikában az, hogy a fogyasztási adóbevétel mind össze 27 százalékos visszaesést mutat, vagyis a fogyasztásba nem állott még be katasztrófális csökkenés.

1931 november havában az állami kifizetések 1 milliárd 901 millió, 447 ezer 218 lej tettek ki. Ebből az állam külföldi adósságainak rendezése egyedül 702 millió 673 ezer lej nyelt el, tehát az összkifizetések 36 százalékát.

Prolongálták Anglia kölcsöneit. Bécsből jelentik: Az Angol Bank 3 hónappal meghosszabbította Ausztria 100 millió sillinges kölcsönét.

6 százalék marad az angol kamatláb. Londonból jelentik: Az Angol Bank főtanácsa mai ülésében a bankkamatlábat változatlanul 6 százalékban állapította meg. Az ir jegybank 5 százalékról 6-ra emelte, az indiai jegybank

8 százalékról 7-re mérsékelte a kamatlábat.

Eladatlan orosz buza Angliában. Londonból jelentik: Angliában az eladatlan oroszországi buzakészlet 60 ezer tonnára apadt le. A kanadai buzakivitel augusztustól az év végéig 106 millió bushel volt. 1930 hasonló időszakában az export még 145 millió bushel volt.

Január 20 Január 20 Január 20

Református Kórház-sorsjáték

Egy MILLIÓS főnyeremény, két ötvenezeres, öt huszezes, tíz tízezes, tíz ötezes, harminc háromzese és még ötszáz kisebb és zsebzű nyeremény!

A Református Kórház-sorsjáték az egyetlen, amely egy húzáson ilyen sok nagyértékű nyeremény elnyerésére nyújt esélyt.

Sorsjegyek a bizományosoknál kaphatók, vagy 100 lej beküldése ellenében a sorsjegyirodától (Cluj-Kolozsvár, Str. Bratianu 51. szám) megrendelhetőek.

Tüzifa, Szén, Koksz

FISCHER-nél

Telefon 1300.

EGYESÜLETI ELŐADÁSOK

Az Orvosszövetség 1932 január 16-án, d. u. fél 6 órakor a belgyógyászati kabineta előadótermében rendezést tart a következő programmal: 1. Prof. Hanganu és dr. Hanganu: Doudenalis szisz az icterus catharalisnál. 2. Prof. Cobovici: A paratireoidectomia egy eset. 3. Prof. Teosu: A veserepedés egy eset. Nefrectomia, gyógyulás. 4. Dr. I. Muresan: Kétoldalú mell carcinom. 5. Dr. Popa Rubin: Kisticus betegség. A székélyzat 17. paragrafus értelmében sürgős klinikai esetek soronkívül is hozhatók a programhoz.

Ma este lesz a Sómérbál, az idei társaság legszencziósabb mulatsága. Hetekig tartó gondos előkészítés után a felesleges teremben fog ma este 9 órától reggelig a város színe-java a Young Boy Band Jazz-zenére táncolni és mulatni. Résztvevőket egy csomó szenzációs meglepetés várja, köztük az eddig Kolozsváron még nem ismert Picadilly-művész rumbaverseny. A tánc- és szépségverseny győztesének a rendezőség értékes díjakat fog kiosztani. A szépségverseny első három helyezettejének az egyik más, nagy meglepetésben is fog részesülni. A Sómérbálon fog ma este egész Kolozsvár ifjúsága találkozni. Összesen merőse ott lesznek, jöjjenek el Ön is! Feledhetlenül fog mulatni.

Felhívás az Aviva-Barisszia összes zsidó kénjeihez! Zákén testvéreink! Az Aviva-Barisszia 8. Jom Hahitachduta elhatározta, hogy az erdélyi és bánáti cionisták új életre való keltése érdekében reorganizálja és újból aktiválja az Aviva-Barisszia cionista életét. Ez a feladat elsősorban zákénjeinkre hárul, akiknek egy erkölcse zékéntestületbe való csoportosítását határoztuk el. Felhívunk minden zékénát és záként, hogy velünk címét nyolc napig belül közölje, akár veszt most aktív részvételben, akár nem. Egy új zékénkataszter felállítása után megkülönböztetünk minden zékén testvérünknek elgondolunkunkat az elkövetkezendő munkát illetően. Reméljük, hogy minden zékén testvérünk, akiben csak halványan is él a zsidóság szeretetének érzése, felhívásunkra haladéktalanul közli velünk címét és foglalkozását. Az Aviva-Barisszia Növsziutja Targu-Mures, Fötér 35.

Antropozófiai gyűlések. A kolozsvári antropozófiai társaság minden szombaton este fél 7 órakor az iparkamara kistermben vitaaestet rendez, amelyen az érdeklődőket szívesen látják. Ma este román nyelven Corbu Augustin, magyar nyelven Tatay Ferenc tartanak ismertető előadást.

Konferenciális beszámoló Petrozsenyben. Vasárnap délután a petrozsenyi zsidóság zsúfolásig megtöltötte a cionista otthonát, termékből az alkalomból, hogy dr. Abraham Józsefné, a WIZO elnöknője és Hoffmann Miksa, a helyicsoport elnöke beszámolóval tartottak a merosvásárhelyi cionista konferenciáról. Hoffmann József igen érdekes előadásban ismertette a konferencia eseményeit és annak határozatait. Méréletet állított fel a konferenciakimenetéről és annak jegyében mutatott rá a legközelebbi cionista feladatra. Dr. Abraham Józsefné a cionista asszonyok konferenciái tevékenységét méltatta és rámutatott arra, hogy az egyes pártok távolmaradásán kívül is, az asszonyok erősebben voltak képviselve a konferencián, mint a cionista férfiak. Majd a WIZO-konferenciáról származó és lendületes előadását a fokozott zsidó kulturmunkára való felhívással fejezte be.

A GYERMEKSZÓBA PSZICHOLOGIAI

Bálint Alicenak, az európai híró gyermekpszichológusnak nagyszerű könyve dr. Ferenczy Sándor előszavával. 132 lap. Lepagánál Kvár. Vidékre utánvétele franco. Kérjen ingyen jegyzéket.

Minden...
Bucuresti-Bu
Kelet tudósító
rom napja m
várni, amíg b
átvétele, a ber
nak az ujdón
kon át jöttek
döttségek, kép
akik hol bejá
szóval az elős
kabinetfőnökök
névjegyeit ref
mezik:
V
Mi
Bucuresti
Str. Paporgesc
Az egyik ka
lép be a szobá
— Itt egy ir
kerület polgár
ja, hogy mi kü
nal az elhunyt
nizster halotti
Félóra mulv
vány. A polgá
san igazolja, h
volt igazsággyü
re távozott el
vatalát. A jog
is eleget tette
rül és a régi r
En
jó
Átlag öt per
ajtaja. Különö
váriak járulna
mánypárti zsid
kérdem, hogy
ügyében akar-e
hangosan válas
— En nem
sem a Zsidó Pá
En mozesvallás
tom mutatni, l
éve él Románi
Tache Jonesc
beszél:
— Keresztelek
belőled:
— Azt válassz
— Nem, Tac
zsidó maradok,
En nem akarok
nekem többségi
A
hát
pol
Egy napi vá
jutottam Pop V
— Nem tudom
még alig estem
Az állampolg
deklódom.
— Igen — m
sürgösen rendez
hogy mindenki
maságok utjára
hozza kell jutn
hoz, ha arra tö
sokszor nvultak
nek a rendezés
sem akarták és
kormánynak n
Biztos vagyok b
dékomban senki
gátolni.
A bukovinai
talan a zsidó k
hogy le fogják
már régen nem
Vol
zsid
— Az elmúlt
euzista képvisel
szólva, már nyi
röl. Ilyesmíról s
Minden állampo
Ü
Dibek
megmaradt
szvetterek

„Mindenkinek gyorsan és egyszerűen hozzá kell jutnia az állampolgársághoz“

Pop Valér dr., az új igazságügy-miniszter nyilatkozik az Új Keletnek programjáról

Miért maradt el Roman Valér dr. államtitkári kinevezése

Bucuresti-Bukarest, január 15. (Az Új Kelet tudósítójától). Pop Valér dr. három napja miniszter. Két napig kellett várni, amíg bejutottam hozzá. A hivatal átvétele, a bemutatkozások sok dolgot adnak az újdonsült minisztereknek. Napokon át jöttek és még ma is jönnek küldöttségek, képviselők, szenátorok, stb., akik hol bejárnak, hol kijárnak... Egy szóval az előszoba állandóan zsúfolt. A kabinetfőnökök asztalán az új miniszter névjegyeit rendezgetik, borítékolják, címezik:

VALERIU POP
Ministrul Justiției

Bucuresti Cluj
Str. Paporgescu 29. Str. Regala 6.

Az egyik kabinetfőnök cseppet. Rendőr lép be a szobába.

— Itt egy irás és 100 lej. Elmegy a II. kerület polgármesteri hivatalába, elmondja, hogy mi küldték s hogy adják ki azonnal az elhunyt Hamangiu igazságügyminiszter halotti bizonyítványát...

Felóra mulva már jön is a bizonyítvány. A polgármesteri hivatal hivatalosan igazolja, hogy Constantin Hamangiu volt igazságügyminiszter az öröklet mezei re távozott el s véglegesen itthagya hivatalát. A jogfolytonosságnak formálisan is eleget tétetett. Az akta a dossziéba kerül és a régi rezsim el van temetve.

En nem politizálok és...
jó zsidó vagyok

Átlag öt percenként nyílik a miniszter ajtaja. Különösképpen erdélyiek, kolozsváriak járulnak elébe... Finkelstein kormányparti zsidó szenátor is vár. Megkérdelem, hogy talán a sorocai tragédia ügyében akar-e érdeklődni? Bőbeszédűen, hangosan válaszol, hogy mindenki hallja:

— En nem politizálok. Nem tartozom sem a Zsidó Párthoz, sem az Uniunea-hoz. En mózesvallású román vagyok. Ki tudom mutatni, hogy a családom négyszáz éve él Romániában. És jó zsidó vagyok. Tache Jonescu husz évvel ezelőtt rábeszélte:

— Keresztelkedj ki, ügyvédet csinálod belőled:

— Azt válaszoltam:
— Nem, Tache bátyám, én már csak zsidó maradok, ha nem is leszek ügyvéd. En nem akarok kisebbségi lenni, amikor nekem többségi jogaim vannak.

A kormányknak nincsenek
hátsó gondolatai az állampolgárságról

Egy napi várkozás után másnap bejutottam Pop Valerhez.

— Nem tudom, mit mondhatnék, hiszen még alig estem át a formalitásokon. Az állampolgársági törvény iránt érdeklődöm.

— Igen — mondja Pop Valer —, ezt sürgősen rendezni kell. Az a véleményem, hogy mindenkinek a legegyszerűbb formák útján s a legrövidebb uton hozzá kell jutnia állampolgársági jogához, ha arra törvényes jogcime van. Már sokszor nyultak hozzá ennek a kérdésnek a rendezéséhez, de talán még soha sem akarták őszintén megoldani. A mai kormányknak nincsenek hátsó gondolatai. Biztos vagyok benne, hogy ebben a szándékomban senki és semmi nem fog meggátolni.

A bukovinai zsidó bírák miatt nyugtalan a zsidó közvélemény, azt mondják, hogy le fogják építeni őket, ujakat pedig már régen nem neveznek ki.

Voltak és ezután is lesznek
zsidó bírák

— Az elmúlt év november 22-én Robu euzista képviselő interpellációjára válaszolva, már nyilatkoztam erről a kérdésről. Ilyesmirel szó sincs és nem is lehet. Minden állampolgár egyenlő eséllyel

igényelhet minden állami hivatalt. Örömmel értesültem arról, hogy a zsidó bírák ügyében kifejtett álláspontom a külföldön is jó benyomást keltett. Kizárólag az a mérvadó, kinek milyen az egyéni tudása és a kvalifikációja. Nem tudom, hány zsidó jogász pályázik a bírói állásra. Bizonyos, hogy engem ezen a téren nemzetiségi megfontolás nem fog vezetni. Voltak és ezután is lesznek zsidó bírák. Tapasztalataim szerint azonban a zsidók nem igen ambicionálják ezt a hivatalt. Ha azonban vannak ilyen ambíciók, azok szabadon érvényesülhetnek.

A személyzet mindenben a
régit marad

Erdeklődtem az iránt, miért maradt el Roman Valer államtitkári kinevezése.

— Roman Valer dr. egyike a legkiválóbb erdélyi jogászoknak, meleg baráti szálak fűznek hozzá. Felkértem, hogy a törvényegyesítés munkájában segítségemre legyen. Roman Valer tagja lesz a legfőbb törvényhozási tanácsnak.

— Arról nem volt szó, hogy államtitkár legyen?

— A személyzetet illetően minden a régiiben marad — hangzik a kitérő válasz.

Husvétkor vagy május 10-én
meg lesz az amnesztia

— Miért maradt el a karácsonyi amnesztia?

— A királyunk nagylelkű, bizonyos, hogy a legközelebbi alkalommal, husvétkor vagy május 10-én meg lesz az amnesztia.

— Egyéb tervei, miniszter ur?

Briand Lavalnak minden közeledési kísérletét visszautasította

Allandósult a hosszmozgalom a világtőzsdéken. Amerika semmi körülmények között nem engedi el a hadiadósságokat

Briand visszavonul és kipihen a 10 éves külügyministerségének fáradalmait

Párizs, január 15. A francia kormányválság kibontakozása után most már nyilvánvaló, hogy Briand nem fog együttműködni a Laval-kormányval. Laval mind a mai napig tárgyalásokat folytatott Brianddal, hogy elhatározásának megmásként rárírja, de Briand, politikai barátaival való megbecsülése után ma végképen elutasította Laval együttműködési ajánlatát. Politikai körökben nem bíznak abban, hogy miután a felajánlott tárcanélküli ministerséget visszautasította, Briand elvállalja a népszövetségi fődelegatusi méltóságot. Valószínű, hogy megmarad elhatározása mellett s egyelőre Cocherellesbe utazik, hogy csaknem egyévtizedes külügyministerségi működésének fáradalmait kipihenje.

Laval harmadik kormánya kedden mutatkozik be a parlament előtt, amikor is érelyes nyilatkozatokat várnak a kormányelnöktől úgy kül, mint belpolitikai kérdésekben.

A radikális szociálisták
üdvözlöik a távozó Briand-t

Párizs, január 15. A szenátus és a kamara radikális szociálista frakciói Herriot elnökele alatt ülést tartottak. A párt szenátorai és képviselői Briandhoz intézendő határozatot fogadtak el, melyben közlik a távozó külügyminiszterrel a párt teljes rokonszenvét, biztosítják bizalmukról s fogadják, hogy a párt törvényhozói a jövőben is a béke és a nemzetek közötti megértés briandi politikáját fogják követni. Laval ma az esti órákban felkereste a távozó külügyminisztert a Cuai d'Orsayn és egy óra hosszat tárgyalt vele. Ugy tudják, hogy Briand a neki felajánlott tárcanélküli ministerséget is elláritotta magától s a napokban elutazik Cocherellesbe pihenni.

Párizs, január 15. A Brüning nyilatkozata után a tőzsdén megkezdődött

lassu árfolyam emelkedési irányzat erős hosszmozgalommal fejlődött ki. Tegnapi számos papírban már 10 százaléknál is nagyobb emelkedések fordultak elő. Nagy külföldi vásárlások allandósultak.

Newyork, január 15. Az értéktőzsdén az irányzat a hét eleje óta állandóan szilárd. A Brüning-nyilatkozat megszüntette a bizonytalanságot s a tőzsde tele van most már optimizmussal.

London, január 15. A newyorki és párizsi tőzsdei hosszmozgalom áttért a hosszú idő óta pesszimista londoni tőzsdére is.

A lausannei konferenciának megoldást kell találnia

London, január 15. Angol gazdasági szakértők megállapítják, hogy az elmúlt év folyamán a kulturországokban a gazdasági tevékenység az 1930. év-

Első eset,
hogy a hántott fa nem drágább
a bükkfánál!

Használjuk ki!

Hántottfa aprítva házhoz szállítva
100 kg.-ként 75 lej
Bükkhasából aprított 100 kg.-ként 75 lej
Vegyés másodosztályú 100 kg.-ként 65 lej
20 mázsás vételnél

10 százalék engedmény

Megrendelhető:

Lázár Iafarmelóné

Reg. Ferd. 59. Telefon 2-51

— A hét végén Kolozsvárra utazom néhány napra. Elhozom a családomat Bukarestbe. A jövő héten azután elvesszem az összes törvényjavaslatokat, amelyek az igazságügyi reszortban készültek s meglátom, mit lehet és mit nem lehet megvalósítani abból, amit a mult rezsim tervezett.

A mult rezsim, ezt a két szót halkan aláhuzta Pop Valer dr. Igazságügyi körökben örülnek annak, hogy politikus került az igazságügyi minisztérium élére. Meg vannak győződve arról, hogy Pop Valer dr. új rezsimet jelent. (dr. k. b.)

hez képest legalább 20—25 százalékkal s helyenkint még nagyobb arányokban is csökkent. Tartani lehet attól, hogy ha a lausannei konferencia nem talál gyors megoldást, a helyzet még tovább rosszabbodik s végül az egész világgazdasági rendszer összeomlását eredményezheti. Sürgősen meg kell kezdődnie az újnépítés akciójának s garanciákat kell kiépíteni abban az irányban, hogy a válság enyhülése után újabb rosszabbodás ne ismétlődhessen meg.

Amerika nem járul hozzá
a jóvátételek törléséhez

Párizs, január 15. Washingtoni jelentés szerint a Newyork Tribune beavatott helyről úgy értesült, hogy sem Hoover, sem kormánya, sem az amerikai törvényhozás nem fogják hozzájárulásukat adni az adósságok törléséhez és nem veszik tudomásul az európai fizetésképtelenség proklamálását.

Ma este lesz a Zs. N. Sz. kolozsvári helyi-csoportjának évi közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, január 15. (Az Új Kelet tud.) Ma este fél 9 órai kezdettel a kongresszusi hitközség Ferdinand-uti imaházában tartja meg évi közgyűlését az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportja. Ez a közgyűlés új lendületet hivatott adni a kolozsvári cionista munkának és remélhetőleg a régi cionista gárda minden egyes tagja részt fog venni a közgyűlésen, hogy hozzájáruljon a reorganizáció és az új munka sikeres beindításához.

A kolozsvári helyi csoport volt 12 esztendővel ezelőtt az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom megindítója. Kolozsvár összes cionistájának ma is át kell éreznük elhivatottságukat és a helyi csoport mai közgyűlése az összes erők összefogásának aktusa kell hogy legyen, amely az erdélyi cionizmus regenerálódásának kiindulása lesz.

port mai közgyűlése az összes erők összefogásának aktusa kell hogy legyen, amely az erdélyi cionizmus regenerálódásának kiindulása lesz.

A közgyűlés dr. Weisz Jenő elnöki beszámolójával veszi kezdetét, majd dr. Marton Ernő és Noszin Mór, a marosvásárhelyi cionista konferenciáról fognak beszámolót tartani. Dr. Fischer József képviselő a cionizmus mai problémáitól fog nagyszabású előadást tartani, Weinberger Nándorné pedig a Wizó munkájáról fog beszámolni. Ezután a vezetőség megválasztására, valamint az esetleges indítványokra és azoknak megvitatására kerül sor.

HIRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

Üzembes üntetés folytán a

„Dibela“ kötöttárúgyár

megmaradt és leteit, u. m. harisnyákat, szivtereket, kesztyűket stb. stb. a gyár

épületében

minden elfogadható áron elárusítja

Az elárusítás január 8-án kezdődik csakis d. e. 10—1, d. u. 4—7-ig
Strada Tunariilor (Zapolya ucca) 4.

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

(24)

— Nem lehet rábírnai a kiköltözésre. Nem lehet Louistól megszabadulni, — mondotta halkán. — Louis a Tammany Hall védelme alatt áll.

Természetesen sohasem dolgozott; többször ült börtönbe; nagyon nehéz fiu volt. Még az sem csinálhatott vele semmet, aki erősen érezte magát, mert Louisnak revolvere volt. És akkor sem lehetett volna vele semmire se menni, ha elveszik a revolverét és elverik, mert a végső esetben elintézte az embert a bandája. Uralkodott a házon; mindenki gyűlölte. Mindenért őt okolták.

Egyedül öreg anyja szerette, aki félig benn, valami öreg nagykendőbe burkolódzva, mint valami nyomorult törpe csoszogott ide-oda. Az ucán és a fűszereknél megállította az embereket, zavaros szemével bele bámult azok arcába és megkérdezte:

— Miért mondják azt, hogy az én Louison komisz? Az én Louison jó fiu. Miért nem hagyjátok békében? Derék fiu az én Louison.

S tényleg kellett, hogy Louis szeresse az anyját. Felsegítette a lépcsőn. Reggel elment bevásárolni, hogy anyja reumatikus lábait a fáradtságtól megkímélje. Minden héten pénzt adott és ruhát vásárolt neki.

Egyszer pár házzal odébb valami olasz ünnepség volt. A házak közt lámpafüzek lógtak, zenekar játszott, süteményt és gesztenyét lehetett vásárolni s az olaszok dollár bankjegyeket szegtek a szentképeikre.

Hirtelen valami össze-visszaság keletkezett s látam, amint Louis teljesen egyedül három olasz fickóval verekedik, mert azok megrángatták egy öreg, bejéjt zsidó szakállát, aki ugyanugy, mint mi betévedt ebbe a keresztény országba.

Egyik este munka után, a nagy forróságban Lena tanti és én a tetőre mentünk, levegőzni. Tantimon nem volt más, csak egy kimonó. És akkor mosta meg hosszú fekete haját, mely a vállain omlott alá. A tetőn Louison kívül nem volt senki. Az alkonyati hőségben a galambjait ergette.

Amikor megláttam Louist megrémültem és vissza akartam fordulni. Lena tantim megnyugtatóan, Meglehetősen megszerte kitergettük az újságjainkat és leültünk.

Louis egyszemével oda fűrkéztet hozánk. A szívem elkezdett dobogni, amikor lassan megindult felénk, vakító csillogással nagy szemében. Azt hiszem megpróbált elmosolyogni, a mély, gunyoros vonás a szája körül azonban nem lehetett egykönnyen eltüntetni.

— Hé, kicsike, — mondta tantimnak. — Gyere ide és nézd meg a galambjaimat.

Louis közelebb lépett: — Hallgass ide, — lökte ki a szája szögletéből — van egy pár finom galambom, aminek tíz dollár az ára és hat vörösszemű, amiket egy Forsythe Street-i fiu galambducából szereztem. Ronggyá akart ezért lóni.

Louis lehajolt s forró tömzsi kezével megsimogatta tantim haját. Lena ugy ült ott, mint valami béna.

— Menj el, Mikey, beszélni akarok a nénikéddel.

Rámeredtem. Nem tudtam megmozdítani. Az volt az érzésem, hogy a következő pillanatban nekirontok a lábszáramnak és beleharapok, sőt valamit teszek, hogy megmentsen a tantimat. Louis kezei tantim kimonója után nyultak és megpróbálták leszakítani. Lena felugrott, elkialtotta magát és a hajtűkkel nekirontott az arcának. Louis megragadta. A lépcsőajtóhoz futottam és lekialtottam.

Hirtelen, azt sem tudom, hogy hogyan, az összes szomszédok a tetőn voltak. Nem tudom honnan jöttek. Az East-Siden a tömegek mindig úgy pattannak ki a semiből, mint a robbanó dinamit.

A szomszédok serege szembe állt Louissal, aki elcsodálkozva sompolygott vissza a galambduchoz.

— Mi történt itt? — kérdezte Morris, a hatalmas ruházati munkás. Lena elmondta. Fenyegetően néztek valamennyien az egyszemű Louisra. Louis azonban visszanyerte a hidegvérét. Mielőtt Lena tantim a beszédét befejezte volna,

neki támadt a tömegnek.

— Le az én tetőmről! — ordította s az arca olyan csuf volt, mint egy gorilláé. Lassan és morogva eltávoztak az emberek. Váratlanul azonban a háttérből valaki egy régi faladát hajított Louis felé. Az arcán találta. Egy kiálló szeg szorosan az egyszeme alatt véres sebet ütött rajta.

Louis habzott, mint egy eszelős. Ordítva szaladált ide-oda.

— Ki volt az? — ordította és kivette a revolverét. — Megölöm azt a disznót, aki ezt csinálta! — Megmeredve a rémülettől néztük, mintha az örültekéből szabadult volna.

Ezután valahonnan megjelent öreg

édes anyja. A fiához botorkált, zavaros, türelmes szemével ránézett.

— Megbeszélte, Louis? — mondotta fakó hangon. — Miért nem hagyjátok a fiamat békében? — fordult a szomszédok felé. — Az én Louison derék fiu. Nem bánt senkit.

A revolverét nem is látta. Louis zsebre vágta a revolvert és megveregette édes anyja vállát.

— Semmi baj mame, — mondotta. Menj haza.

Kivette a zsebkendőjét, a vért letörölte szeméről s az ajkai átkokat mormoltak a gonosz világra. A szomszédok lassan elszéledtek, kissé szegélyelve magukat, mintha igazságtalanok lettek volna. S Louis galambjai, amiket egész idő alatt elhanyagolt, hangos szárnycsapásokkal repültek vissza ducukba, lévén ugyanugy mint mi, az East-Side foglyai.

Mindenki gyűlölte tovább az egyszemű Louist és én is gyűlöltem. Ma már inkább azokat az embereket gyűlölöm, akik ezt a fiut kivették az East-Side-ből és gazembert csináltak belőle, aki sztrájkok alkalmával a vállalkozóknak, választási napokon pedig a politikusoknak tesz hasznos szolgálatot.

(Folytatjuk)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Erdélyi filmszínház premierje indul szombattól az Astra mozgóban „Szerelmi hajszá Európán keresztül” címmel. A pompás vigjáték főszerepét a bájos Sue Carol és Nick Stuart alakítják. Nick Stuart erdélyi származású fiatalember és egyetlen merész lendülettel jutott az amerikai filmnagyságok sorába. A nagyszerű vigjátékban nem egy halálosan veszedelmes teljesítményt látjuk, mint a Vezuv kitérésének filmfelvétele a kráter széléről. Erdély valóban büszke lehet szülöttjére, akiről még sokat fog hallani az egész világ.

Rózsa Anna budapesti sikere. Rózsa Anna, a kolozsvári román Opera nagytehetségű énekesnője szerdán este a Traiata cimszerepét énekelte a budapesti Városi Színházban. Rózsa Anna szerepléséről meleg elismeréssel ír a pesti sajtó. A Pesti Napló zenekritikusa a következőket írja Rózsa Annáról: „A Városi Színház csütörtök esti Traiata-előadásán a bukarest-kolozsvári Operaház koloratúrekesnője, Rózsa Anna énekelte a cimszerepét. A fiatal énekesnő, aki magyar származású, de kiképzését Amerikában nyerte, nagyon rokonszenves, határozott művészi temperamentummal rendelkező énekesnek bizonyul, aki ugy előadásában, mint hangjának kezelésében kellő érettséget és biztos színpadi érzéket mutat. A fiatal énekesnőt őszinte érdeklődéssel hallgatta végig a Városi Színház közönsége és lelkesen tapsolta a vendéget és partnereit.”

A cluji Román Opera műsora

Vasárnap, 1932 január 17: Maria Fillozzi vendégjátéka.
Hétfő, 1932 január 18: Cigánybáró.
Szerda, 1932 január 20: Bohémélet.
Péntek, 1932 január 22: Alarcosbál.
Vasárnap, 1932 január 24 (délután): Cigánybáró.
Hétfő, 1932 január 25: Szimfónikus hangverseny.
Szerda, 1932 január 27: Fidelio.
Péntek, 1932 január 29: Hoffmann meséi.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: Leánykereskedők.
Vasárnap d. e. 11 órákor: Szenzációs nagy vigjáték matiné.
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Leánykereskedők.

URANIA-MOZGÓ műsora

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: Szélhámosok királya, mulatságos hangos kalandorsportfilm, főszerepben: Milton, Chevalier riválisa.
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Szélhámosok királya.

ASTRA MOZGÓ MŰSORA

Szombat 3, 5, és 9 órákor: Erdélyi filmszínház premierje! Szerelmi hajszá Európán keresztül. Szenzációs attrakció és egyben pompás vigjáték. Sue Carol és Nick Stuart. Vezuv kitérése, borzalmasabb, mint a Borneói maharadzásban.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné: Bebe Daniels: A fiús leány. Tíz lejes helyárrakkal.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Szerelmi hajszá Európán keresztül.

Hétfő 3, 5, 7 és 9 órákor: Szerelmi hajszá Európán keresztül.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szombat: „M” (Mörder) a düszeldorfi vámpír, Kürten élete filmen. A film megtekintése kiskorúaknak szigorúan tilos.

Vasárnap: „M” (Mörder) a düszeldorfi vámpír, Kürten élete filmen. A film megtekintése kiskorúaknak szigorúan tilos.

Színház-Mozgó műsora

Szombat délután 3, 5, 7 és este 9 órákor: Az Ufa legszenzációsabb világfilmje: A király parancsol. (Flötenconcert von Sanssouci). A legmonumentálisabb történelmi film, amelyet valaha alkottak. A főszerepekben: Renate Müller, Otto Gebühr, Walter Janssen és Raul Arlan. Helyárrak: A 3 órai előadásban erkélyülések 10 és páholy, valamint földszinti ülő helyek 20 lej. Az 5, 7 és esti 9 órákor 10, 20 és 30 lej.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A király parancsol.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, január 16.

Bukarest. 19.40: Grammofón. 20: Jazz.
Budapest. 9.15: Zenekari hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Férfikvartett. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Játszóóra. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Védekezés az autótolvajok ellen. 5.30: Cigányzene. 6.30: Előadás. 7: Mit üzen a rádió? 7.45: Zenekari hangv. 8.45: Külügyi negyedóra. — 10: Pontos időjelzés, hírek, majd cigányzene. 11.15: Grammofónhangv.
Bécs. 19.05: Hegedűhangv. 20.05: Operett.

Berlin. 20: Divatos dalok.
Lipce. 19: Enekkar.
Stuttgart. 22.40: Táncczene.
Varsó. 22.10: Chopin művei.
Poznan. 19.15: Grammofón.
Kattowitz. 20.15: Könnyű zene.
Lemberg. 17.35: Grammofón.
Milánó. 19.30: Grammofón.
Róma. 21: Opera.
Palermó. 20.55: Grammofón.
Prága. 15.30: Fuvola és gordonka.
Pozsony. 19.20: Szlovák népdalok ci-

gányzenével.

Kassa. 18.30: Grammofón.
Stockholm. 20.15: Régi táncok.
Toulouse. 22.45: Donizetti, Verdi művei, 23: Grammofón. 23.15: Táncczene.

APRÓ HIRDETÉSEK

DUMPING ÁRAK I

Siessen szükségletét beszerezni! 1931. Eddig még nem létezett olcsó árban szállítók: Frissen olvasztott

ארטה. כשר

Libaszirt, haj és bőr, legprimább füstölt libahúst. Friedmann Sámuel Oradea. Cuza Voda 6.

Ne tévessze össze cégemet. Kérjen árajánlatot.

Házaladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugărilor (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előnyös feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Somlyianál (Iuliu Maniu 7) teljesen kiárusítanak a régi Kossuth Lajos uccai üzletében visszamaradt értékes márkás porcellán edényei.

Sadchenek! Zsidó uri házaknál bevezetett sadchenek adják le címüket „Gyógyszerész” jellegre a kiadói hivatalba.

Megérkeztek a legújabb bécsi sablonok. Montirozás, függönyösszeállítás, csipkebevarrás, kelengyekészítés, izléses kész diványpárnák Fisch Böske kézimunkaszalonjában. Str. Gh. Barițiu 16.

Huszonöt éves, izr. vallású földbirtokos nősinii óhaj. Vagyon hárommillió lej értékű birtok, gazdasági felszereléssel és berendezett lakással. 18—20 év körüli háziasan nevelt lányok, megfelelő hozománnyal, teljes című, fényképpel ellátott leveleket „Abszolút diszkrét” biztosítva” jellegre irjanak a lap kiadói hivatalába.

Legújabb

bőráru rendkívül mérsékelt áron, wien gyártmány, legelőnyösebben beszerezhető a d'Or illetszertárban Piata Unirii 6 szám.

Intelligens 28 éves fiatalember jobb zsidó családba benősülne. Cim a kiadói hivatalban.

Férjhez adnám leányomat 30 év körüli izraelita fiatalemberhez, kinek 10—12 ezer lejes állást biztosított. Leveleket „Perfekt könyvelő” jellegre a kiadói kérék.

Huszonhat éves hivatalnoknő, 250 ezer lej készpénzzel, 4000 lej havi fizetéssel, egy szoba berendezéssel, férjhezmennefeltétlenül művelt, lehetőleg kolozsvári hivatalnokhoz. Lehetőleg teljes című leveleket „Ideális házasság” jellegre a kiadói kérék.

Jócsaládból való izraelita árvalány gyermek mellé esetleg háztartáshoz ajánlkozik. Cim a kiadói hivatalban.

Nyest-boá olcsón eladó. Str. Londră (Hosszu u.) 19. Érdeklődni házimesternél.

Deutsch-rumänisch-französische selbstständige Korrespondentin sucht Stelle. Erkundigungen bei Administration des Blattes „Uj Kelet Cluj.”

Jól bevezetett fényképészeti műterem, családi ok miatt eladó. Cim: Rudolf Mosse, Cluj.

Regati orvostanhallgató francia és román nyelv tanítását, középiskolások előkészítését vállalja lakás ellenében.

Használt, jókarban levő írógépet megvételre keresek. Cim a kiadói hivatalban.

Hefenként pár órai zongorahasználatért tanítást nyújtanék. Elena Căgan. Regely Ferdinand 4., I. em., 6. sz.

HI

Az erdélyi ny levele az e te

Nem tudjuk, h szik-e Miniszter utolsó parlamenti előtti megjelent ö lési képviselőnél egyesület egy kül a szövetség által intézett nyílt lev együttel felkérje jék közreműködő delyi román kép szolidaritást abbe a kormány végre megengedhetetlen mányok szerint módban részesít

Ezen kihallg meg egy szenátor nek nagyon ross hoztuk azt a tény magyar és zsidó sorsunkkal, addig viselőik nem törő díjazásokkal és ha Emlékszem, hogy rehányás ellen, megígérni, hogy dmi fognak. Vag nek. A parlamen anélkül, hogy ug ben elmondott f vashattuk volna. más téren inter azóta sorsunk m lóban azon beteg megfelelő kura. ben erdélyi min kódex szabályai ezen alkalmából kivánatunkat fe mi már a nagy parlagiasodtunk, dünk jót kívánn tetteikkel bizonyi nélfogva, ha a fogja bebizonyít mondvá köteless nek pártfogásáb hállánk megnyilv radni. Most ha ter ur az egyenl tül vinni. Mert gadhatni, hogy összes erdélyi k ből becsületbeli és melyik képv ügyben a Minisz — akkor 48 ór tanciák ki volná ezer intellektuá mente az eh, k zések kinjaitól, saít pedig hállá be zárnánk min

Miniszter ur, nyugdíjügy, am foltja, — mert lamban sem lét vitális ügye is. viselői utján gy tisztviselői kar nagymértékben ja. Mindünk a nem alaptalanul Mindazonáltal r és tehetséges r jon nem demora ván, hogy öreg zásuk esetén h lven sors vár?

Mi megtettük állammal szem mon a sor, h szemben és tess hogy ez már n hanem az állam ha emáltalában mitásba jönnek

a cluji n

CSUKAMAJC Jemalt.

HIREK

Az erdélyi nyugdíjasok nyílt levele az erdélyi miniszterhez

Nem tudjuk, hogy még visszaemlékszik-e Miniszter ur arra, amikor az utolsó parlamenti ülészek megnyitása előtt megjelent önél, mint országgyűlési képviselőnél a helybeli nyugdíjas egyesület egy küldöttsége, hogy átadja a szövetség által a parlamenterekhez intézett nyílt levél egy példányát és egyúttal felkérje önt, hogy sziveskedjék közreműködni abban, hogy az erdélyi román képviselők is vállaljanak szolidaritást abbéli kérelmünkkel, hogy a kormány végre szüntesse be azt a megengedhetetlen eljárást, hogy tartományok szerint más és más bánds-módban részesíti a nyugdíjasokat.

Ezen kihallgatásnál jelen volt még egy szenátor ur is. Mindkettőjüknek nagyon rosszul esett, amikor felhoztuk azt a tényt, hogy amíg a szász, magyar és zsidó képviselők törődnek sorsunkkal, addig sajnos, a román képviselők nem törődnek az erdélyi nyugdíjasokkal és hagyják őket éhenveszni. Emlékszem, hogy protestáltak e szemrehányás ellen, de azért méltóztattak megígérni, hogy az ügyben intervenálni fognak. Vagy három hónapja ennek. A parlamenti ülészek bezáródott után, hogy ügyünkben a parlamentben elmondott felszólalását valahol olvashattuk volna. Azt sem érezzük, hogy más tőren interveniált volna, mert azóta sorsunk megrosszabbodott, hasonlóan azon beteghez, akinek hiányzik a megfelelő kúra. Ön pedig ezen időközben erdélyi miniszter lett. Az illetékes szabályai szerint illenék, hogy ezen alkalomból kifolyólag szerencsekívánatainkat fejezzék ki önnek. De mi már a nagy nyomortól annyira elparlagiasodtunk, hogy csak annak tudunk jót kívánni, aki velünk szemben tetteivel bizonyítja be jóakarátát. Ennélfogva, ha a Miniszter ur tetteivel fogja bebizonyítani — ami melleleg mondván kötelessége is volna — ügyünknek pártfogásába vételét, akkor a mi hálnak megnyilvánulása sem fog elmaradni. Most hatalmában van Miniszter ur az egyetlen elbánás elvét keresztül vinni. Mert senki nem fogja letagadhatni, hogy ha a Miniszter ur az összes erdélyi képviselők élén ez ügyből becsületbeli kérdést fog csinálni — és melyik képviselő nem vállalna ezen ügyben a Miniszter ural szolidaritást, — akkor 48 óra belül a nyugdíjrestanciák ki valóának fizetve és sok tízezer intellektuel család volna megmentve az éh, hideg és egyéb nélkülözések kínjaitól, önt és képviselő társait pedig hálnak kifejezésétől szívünkbe zárnánk mindhaláltig.

Miniszter ur, tessék elhinni, hogy a nyugdíjügy, amely országunk szegényfoltja, — mert egyetlen civilizált államban sem létezik — az ország egy vitális ügye is. Az állam ugyanis tisztviselői útján gyakorolja hatalmát. A tisztviselői kar kvalitásától is függ nagymértékben egy állam egzisztenciája. Minálunk a tisztviselői karnak — nem alaptalanul — rossz hírneve van. Mindazonáltal van még sok becsületes és tehetséges elem. A mi sorsunk vajjon nem demoralizálja-e ezeket is. Látván, hogy öregségükre, vagy elhalálásuk esetén hátramaradtjaikra milyen sors vár?

Mi megtettük kötelességünket az állammal szemben, most már az államon a sor, hogy megtegye velünk szemben és tessék elhinni Miniszter ur, hogy ez már nemcsak a mi érdekünk, hanem az állam jól felfogott érdeke is, ha egyáltalában a közérdekek még szómitásba jönnek.

Dr. Pocol Victor
a cluji nyugdíjas egyes. alelnöke.

CSUKAMAJOLAJ helyett csemege: Jemalt.

Vasárnap ül össze Nagyváradon a Zsidó Párt erdélyrészi vezetőségének ülése

A vármegyei tagozatok intenzíven készülnek fel a nagyváradai értekezletre

Cluj-Kolozsvár, január 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Január 17-én, vasárnap ül össze Nagyváradon az Országos Zsidó Párt erdélyi tagozatának vezetősége.

A vasárnapi értekezlet, amely délelőtt 11 órakor veszi kezdetét a nagyváradai Kishitelbank termében, rendkívül fontossággal bír a Zsidó Párt erdélyi tagozatának életére. Előreláthatólag az összes megyei tagozatok vezetői, valamint az országos vezetőség tagjai teljes számban fognak résztvenni ezen a értekezleten, amely nagy lendületet hivatott adni a párt szervező munkájának, amelynek feladata az országrészi konferencia előkészítése.

Ugy a nagyváradai tagozat, mint a többi megyei tagozatok vezetőségei intenzíven felkészülnek a vasárnapi tanácskozásokra, hogy hozzájárulhassanak a Zsidó Párt ügyének előbbre viteléhez.

— Orvosi hír. Dr. Goldglanz Henrik fül-, orr- és gégegyógyász rendelését meg kezdte. Cluj (Kolozsvár), Piata Unirii (Főtér, Bánffy-palota) 29. sz., I. em. Rendel. d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig. Tel. 7-34.

— Lovak, tevék és kutyák csontjai egy egyiptomi ur sirkamrájában. Kairóból jelentik: A nubiai sivatagban a Gohadombok között érdekes ásatásokat folytatnak az archeológusok. Feltárták egy gazdag egyiptomi ur sírját, amely számos kamrából áll. Az egyik kamrában van a gazdag ur mumiája, a szomszédos kamrában leölt lovak, tevék és 48 fejbevert kutyá csontjai. Az egyiptomiak nem akarták, hogy az előkelő ur egyedül menjen a tulvilágra, elküldték vele az állatait is. Sőt az egyik sirkamrában egy kettéhasított fejű szolga csontvázát találtak meg, egy másik kamrában pedig négy megfojtott fiatal emberét. A nyakuk körül még ott volt a kötél, amellyel megölték őket.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkiütések, kelések, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József víz hatása mindig kitűnően beválik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— Egy volt multimilliomos adományért könyörög. A gazdasági krízis szörnyű aratásából nem maradhat ki senki és az erdélyi zsidóság ma már a pauperizálódás útján éli át a történelmi idők katasztrofális csapásait. Nemrégien még hatalmas vagyonu emberek egzisztenciája omlott máról-holnapra össze és egykori kapitalisták ma vándoroltak a kezükben rojják végig Erdély városait. Mindennap találkozunk ezekkel a figurákkal és a mindennapos találkozások már le is tompítják az ember részvétét a krízis áldozatait iránt. De ma olyan figurával találkozunk az Uj Kelet szerkesztőségében, akinek látása még a megszokott sorstragédiák között is megdöbbentő. Annak az embernek, aki ma könyöradományért kopogtatott be a szerkesztőségbe, nemrégiben még 30 millió vagyonra volt, de az egymásra következő események következtében odáig jutott, hogy ma már az Uj Keleten keresztül kéri a jó embereket, hogy adománvaikkal támogassák. Nem kell hangsúlyozni azt, hogy milyen végszükség kényszeríti az egykori multimilliomost, amikor már mások könyöradományait akarja igénybe venni a független, vagyonhoz szokott ember inkább öngyilkosságot követne el, semhogy nevét nyilvánosságra hozza. De ezúton kéri azokat, akik sorsát átérezni tudják, hogy adománvaikkal az Uj Kelet kiadóhivatatalán keresztül támogassák. Az adománvok az Uj Kelet kiadóhivatatala továbbítja az éhező embernek aki egyként tökéletes munkaerő, mint kereskedelmi alkalmazott ezíke volna a legjobbaknak, de a mai munkanélküliségben képtelen elhelyezkedni.

— Eljegyzés. Stern Debóra Rozavlea és Rosenberg Izrael Oradea jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Újabb pénzügyi botrány pattant ki Franciaországban. Párizsból jelentik: Az Oustric botrányhoz hasonló pénzügyi botrány pattant ki Párisban a Electro Cables részvénytársaság bukása nyomán. A részvénytársaság ellen egyes részvényesek feljelentést tettek az ügyészségnek, hogy a mérleg körül sikkasztások és hamisítások történtek. A feljelentés alapján lefoglalták a vállalat üzleti könyveit és levelezését, házkutatást tartottak az igazgatótanács tagjainál. A nyomozás adatai alapján a vizsgálóbíró most megindította az eljárást az igazgató és felügyelőbizottság tagjai ellen mérleghamisítás és fiktív oszlaték kifizetése miatt. A botrány nagy feltűnést kelt egész Franciaországban annál is inkább, mert a perbe fogott felügyelőbizottság elnöke Fracois Marsal, aki a nemzeti egység kormányában pénzügyminiszter volt és Millerand elnöksége alatt miniszterelnök. Beavattak úgy tudják, hogy a bűnperben még számos más előkelő politikai személyiség is súlyosan kompromittálva van. Az ügy további fejleményei iránt egész Franciaországban nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Orvosi hír. Dr. Wertheimer M. szülész-nőgyógyász rendelését újabb meg kezdte C. Reg. Ferdinand (Wesselyényi M. u.) 18. alatt. Rendel. 11—12 és 3—5. Quarz, diathermia.

— Szabó Farkas halála. Máramaroszigeti tudósítónk írja: Hétfő délután az egész város osztatlan részvéte mellett kísérték utolsó útjára Szabó Farkast, a szigeti kereskedők veteránját. Szabó Farkas az elmúlt század hetvenes éveiben telepedett le Máramaroszigeten, szorgalmas és becsületes munkával felvirágoztatta posztóüzletét és országos viszonylatokban is kitűnő hírnevet szerzett magának. 1900-ban veje, Székely Sándor cégtársként belépett az üzletbe és azután már közös munkával a Szabó és Székely cég a régi, békebeli „Nagy-Máramaros”-ban a megye legelső kereskedői közé került. A konzervatív öreg ur, aki félfélszázadon keresztül vezette üzletét, a forradalom után és a dekonjunktura éveiben nem bírta megszokni az új kereskedői morált és 1928-ban likvidálta üzletét. Szabó Farkas minden nagy elfoglaltsága mellett nem feledkezett meg a város szegényeiről, akik halálával egyik jötevőjüket veszítették el benne. A gyászoló család iránt általános részvét nyilvánult meg.

— A letartóztatott Földvári Árpád nem volt betörő. Az Uj Kelet tegnapi számában téves információ alapján megírtuk, hogy a rendőrség elfogta Földvári Árpád hosszú idő óta körözött szücslegényt. Ma arról értesülünk, hogy Földvári mult év június 21-ig Hátszegen volt alkalmazásban, majd később, miután elhelyezkedni nem tudott, a nagybátyja üzletében segédkezett. A rendőrség csakugyan elfogta Földvárit, aki azonban sem rablóbandát nem alakított, sem egyéb sorozatos bűntényeket nem követett el, tehát csak egy fatális tévedésnek az áldozata lehet.

NAPRÓL NAPRA

Az amerikai Ellis Islandban a bevándorlási hatóságok feltartóztatták Knauhale királyt, a francia protektorátus alatt álló Ubanghi-Shari négerok lakta gyarmat uralkodóját, mert őt feleséggel akart Amerikában partra lépni. A fejedelmi utast, aki egyébként egyik newyorki színházi ügynökség meghívására érkezett Amerikába, két newyorki ügyvéd mentette ki kellemetlen helyzetéből. Az exotikus királynak ki kellett jelentenie, hogy feleségei közül csak az egyik igazi királyné, a többiek pedig csak udvarhölgyek.

A bombay gyapotalkusok szövetsége újlag leszögezte, hogy mindaddig nem kötnék a gyapottözsden üzleteket, amíg a helyzet Indiában nem változik. A tözsdét így hetenkint kétszer csak a régi üzletek lebonyolítására tartják nyitva.

Az angol főváros kikötőjének dokkjait kétféle font befektetéssel meg akarják naggyítani. Sokan ezt a munkát jelenleg időserületlennek tartják, mert a védővamos politika mellett a dokkok megnagyobbítása nélkül is kielégítően elláthatják az erősen csökkent helyigényléseket.

Newyorki jelentés szerint a Schmelting-Mickey Walker boxmérkőzést lemondották. A meccset február 26-ra tüzték volt ki s elmaradásának oka egy előre ismeretlen.

Az Evening News madridi jelentése szerint a valenciai monarchista megmozdulásban részes spanyol lovasistákat a Kanári-szigetekre való deportálásra ítélték.

Mussolini tegnap a Palazzo Venezia-ban hosszabb kihallgatáson fogadta Bethlen István gróf volt magyar miniszterelnököt.

— Kimutatás a „Marpe Lanefes” Egy-let 1931. év december havi működéséről. Kiosztott 960 ebéd, 93 liter tej, 10 liter bor. Bevétel: 960 ebéd á 30 28.800 lej, tágdijakból 9755, ebédek megváltása 745, tartalékalapból (e havi tulkiadás) 1778 lej. Összesen 40.778 lej. Kiadások: Kiosztott ebédek értéke 28.800, ételhordásért 3711, igazg. költs. 2000, jutalékokra 1951, konyhai kiadások és főzés 3025, tejszámla városi betegeknél 282, segélyek városi betegeknél 1010 lej. Összesen 40.778 lej. Neumann Mór né elnök.

Vidam sarok

- Mondd, kéchlek, mit tanácsolsz, milyen színű autót vásároljak magamnak?
- Vegyél egy pichosat, kéchlek...
- Az nagyon chikító, kéchlek...
- Vegyél egy zöldet, kéchlek...
- Az nagyon feltűnő, kéchlek...
- Vegyél egy fehéret, kéchlek...
- Az hamach piszkolódik, kéchlek...
- Vegyél egy feketét, kéchlek...
- Az nagyon gyászos, kéchlek...
- Akkor vegyél egy sáchgát, kéchlek...
- Azt nem lehet, az nagyon ház, kéchlek...

Arisztid gróf gyönyörű új vadászfelszerelésében vadászni indul. Eppen, mikor az első bakkot lövi, odajön hozzá az erdőkerülő és így szól: — Méltóságos gróf ur, tessék felmutatni a vadászenvedélyt... Arisztid gróf felmutatja, de az erdőkerülő elégedetlenkedik... — Méltóságos gróf ur, ez az engedély a tavalyi... — Nem baj, fiam, — mondja Arisztid — ígérem magának, hogy csak tavalyi vadakra fogok lövöldözni...

RAPOS & CO
festékek kereskedés üzletét háziartási cikkekkel kibővítvé
Col. Reo. Ferdinand IIa szám alá helyezte át

UJ KELET *Legújabb hírek*

Landau zsidó képviselő megdöbbenő jelentéséből kiderül, hogy a sorocai áldozatokat előre megfontoltan törbeccsálták

Jorga miniszterelnök mélyen megrendülve hallgatta végig Landau képviselő jelentését és a zsidó képviselő intervenciójára elrendelte, hogy a vizsgálat tartamára a gyanúsított személyeket függesszék fel

Az összes pártokból alakult beszarábiai blokk Rascanu tábornok eltávolítását követeli

Bucuresti-Bukarest, január 15. Landau zsidópárti képviselő, aki a sorocai események kivizsgálására a helyszínre utazott, visszaérkezett Bukarestbe és pénteken délután fél kettőkor audiencián jelent meg Jorga miniszterelnöknek, akinek tudomására hozta az általa lefolytatott ankét eredményeit és olyan újabb okmányokat bocsátott a miniszterelnök rendelkezésére, amelyek az eddiginél lényegesen más megvilágításba helyezik a hat Sorocában elpusztult fiatal egyén végétét.

A miniszterelnököt mélyen megrendítették a bemutatott okmányok és biztosította Landau képviselőt arról, hogy erre az ügyre teljes világosság derüljön és a bűnösök megkapják méltó büntetésüket.

Ezután pedig Landau képviselő intervenciójára írásbeli utasításokat küldött át a hadügyminiszteriumhoz, valamint Ottescu belügyi államtitkárhoz aziránt, hogy a sorocai ügyben gyanúsítottakat a vizsgálat befejezéséig állásukról függesszék fel.

Landau képviselő az ankét eredményét részletesen ismertette az újságírók előtt, akiknek egész sereg Sorocából hozott aláírt nyilatkozatot olvasott fel. Ezek közül különösen érdekes Moise Rusu trifanesti községbeli lakos nyilatkozata. Rusu december 4-én a granicsárok letartóztatták és veréssel kényszerítették annak elismerésére, hogy ő több embert csempészett már át a Dnyeszteren. Vallatásánál Canter főhadnagy is tevékeny részt vett. Később átkísérték hat ugyancsak letartóztatott trifanesti lakossal együtt a határőrszázadhoz, ahol

Munteanu szakaszvezető fogadta őket és azt az ajánlatot tette nekik, hogy hozzanak a Dnyeszter partra vagy tíz sorocai és dumbraveni zsidót, hogy az erdőben löjjeék őket agyon és vegyék el tőlük a pénzt.

Rusu 34 napi fogvatartás után a jasi hadbírósg elé állították, ahonnan egy nyilatkozat aláírása után szabadlábra helyezték és azt tanácsolták neki, hogy indítson pert a szakaszvezető ellen.

Landau véleménye szerint az esemény a következőképpen történt: Ion Mihales egy harmincegy éves földműves Papis Sandernek tette először az ajánlatot, hogy átvezeti a Dnyeszteren. Papis nyomdász volt, de már hosszú idő óta nem volt munkája. Kapcsolatba léptek egy katonával, akinek négyezer lejt adtak és ennek utasítására egy szakaszvezetővel, aki közölte velük, hogy a kérdéses éjszakán egy szán fog rendelkezésükre állani. Papis és Tihinovszki nappal meg is vizsgálták az átkelés helyét. Este nyolckor Mihales házában találkoztak.

Mihalesné szintén aláírt nyilatkozata szerint ő egy katonát is látott a házában, amikor férje eltávozott.

Ezt a katonát látta Sava Cojocaru sorocai lakos.

Mulatságos és népszerű rádió technika

Most már értem a rádiót! címmel pompás könyv jelent meg 245 képpel, érdekes, könnyű, de alapos magyarázó szöveggel. 78 lej Lepagenál Kolozsvárt küldheti bélyegben. Kérjen ingyengyűjkeket Lepagetől.

A katonáknak szánra ültette a társaságot és elindultak a Dnyeszter felé, ahol a parton egy szakadék van. A fiúk öbévették a lányokat és úgy vitték lefele a parton. Öt-tizenöt métert haladhattak, amikor felhangzott a stai és a jos és eldőrdült a sortűz. Nagyon sok lövés dőrdült el. Egy-egy egyént huszonöt-huszonhat lövés is talált.

A sortűznél vadászfegyvert is használtak.

A rendőrség már tudta, hogy hullákért kell menni

A hullákat reggel rakták szánra, a két sebesültet pedig kórházba szállították. A hullákat reggel vitték végig szánon a városban. A szán után Gaja kapitány és egy Cocos nevű tisztviselő ment. A lakosságot rendkívül felizgatta ez a látvány. A hullaházban a katonák vetkőztették meztelenne a holttesteket.

A sebesültek mintegy két órát feküdtek a hávon. Piposnak nem adtak vizet. Tichinovszkinak még volt annyi ereje, hogy a kórház előtt egyedül szálljon le a szánról.

Az esemény este tíz órakor történt

A szigurancafőnök tizenöt letartóztatással akarta megnyugtatni a lelkeket

Landau képviselő felolvasta az egyik leölt leánynak Zeldá Ferdmannak szüleihez és testvéreihez intézett bucsulevét. A levélben kijelenti, hogy eltávozik hazulról, mert nem akar többet nyomorúságban levő szülei terhére lenni. Majd

A hadügyminiszter megbízásából vizsgálatot vezet Markovici tábornok szerint valószínűleg

Gaja kapitány használta a vadászfegyvert, mert neki volt szokása, hogy vadászfegyverrel sétáljon a parton.

Ugyancsak Markovici tábornok szerint azért volt szükség sortűzre, mert a sötétben nem számíthattak arra, hogy célozzanak.

az ügyészséget másnap reggel tíz órakor értesítették, noha a rendőrség már este tíz órakor valószínűleg tudott a dologról.

Erre vall egy Peise Pettler nevű 38 éves sorocai kocsis nyilatkozata, akinek a szánján

rendőrkomiszárok és rendőrtisztek mentek ki este tíz órakor a Dnyeszter partra azzal, hogy onnan hullákat vagy sebesülteket kell elszállítani

és közben csodálkoztak azon, hogy egy bizonyos szánnal, amelyiknek ott kellene lenni, nem találkozottak.

később fogja értesíteni őket, hogy hol helyezkedett el és hol kapott munkát.

Landau szerint Ionescu szigurancafőnök Mavrodi ügyészt arra kérte, hogy foganatosítsa vagy tíz-tizenöt letartóztatást,

A német keresztény szakszervezetek a rajnavidéki nehézipar nacionalizálását követelik

A kívánságot a kancellár elé terjesztik

Berlin, január 15. A keresztény szakszervezetek ülésén Essenben Imbusch centrum párti képviselő hangoztatta, hogy véget kell vetni annak a helyzetnek, hogy a gazdasági életben minden felelősség a birodalmi kormányra háruljon ugyanakkor, amidőn az irányító erő a nehézipar kezén van

a Rajna-vidéken. A képviselő sürgette a szénbányák állami tulajdonba vételét s a munkástömegeknek a vállalatok nyereségeiben való részesedését. A szakszervezetek ilyenértelmű határozati javaslatot terjesztettek a birodalmi kancellár elé.

Egyre tartanak a belvillongások Kinában és Délmandzsuriában

Gyilkolják a Kinában élő japán alattvalókat

London, január 15. A kínai Shantung tartományban, Csingtauban véres összeütközések voltak a kínaiak és japánok között. A japánok a császár ellen uszító lapok szerkesztőseit szétrombolták, mire a kínaiak több japánt megöltek. A rend helyreállítására és a japánok védelmére hadihajók tengerészeket szállítottak partra. Az utolsó jelentések szerint a rend helyreállott.

London, január 15. Délmandzsuriában véres harcok folynak japán csapatok és kínai banditák között. Japán hadihajók Csingtau kikötőjében 500 főnyi tengerészgyalogságot tettek partra a japán lakosság védelmére, mivel az utóbbi napokban több japán alattvalót szélsőséges nacionalista kínaiak meggyilkoltak.

hátha ez megrémíti és esendre bírja a lakosságot.

Az ügyész nem teljesítette a kívánságokat és ezzel egy talán még nagyobb szerencsétlenségnek vette elejét.

A sorocai lakosság azt a benyomást tette Landaura, mintha nem is akarna tovább élni.

Négy napig senki sem dolgozott. Kenyeret sem sütöttek, a vízfordók nem hordták szét a vizet a városba, az üzleteket bezárták, az egész lakosság böjtölt és pedig nemcsak a zsidók, hanem a keresztények is. A keresztény lakosság bátorította a zsidókat arra, hogy ne hagyják magukat és követeljék a bűnösök megbüntetését.

Soroca lakossága mintegy tízezer főnyi, ebből négyezer a zsidó. Az orosz uralom alatt jóforgalmu kikötő város volt, az impérium átvétele után azonban teljesen elvesztette a forgalmát és a lakosság óriási nyomorba jutott. A fiatalok máshol próbáltak kenyeret keresni, de ujabban nagyrésztük visszatért, mert sehol sem kaptak munkát. Sok helyen, a zsidónegyedekben borzalmas a nyomor. Landau ellátogatott az egyik áldozat, Rudmann hetvenéves édes anyjához. Az öreg asszony, böjtöt tart, egyik leányánál lakik, mert neki, magának már rég nincs lakása. Könnytelen szemekkel ismételteti: miért tették ezt a fiammal, milyen törvény alapján.

A lakosság Landau biztatására csak négy nap pihenés után kezdte meg újabb a munkát. Landau kijelentette előttük, hogy a Zsidó Párt mindent meg fog tenni az igazság kiderítésére.

A temetésen a város minden épkezláb embere ott volt. Rendkívül izgatott volt a hangulat és csak kis híjjá volt annak, hogy a néma demonstrációból nagyon hangos demonstráció nem lett. A zsidó képviselő véleménye szerint az a benyomása, hogy a sorocai eseményeket előre megrendezték, azzal valaki a kormányt akart nehézségeket okozni a jelenlegi külföldi tárgyalásokkal kapcsolatban.

A nyilatkozat végén Landau képviselő elmondotta még, hogy értesülése szerint egy órával a véres esemény előtt, annak színhelyére egy katonákkal megrakott szán érkezett. Markovici tábornok kijelentése szerint ebben a szánban a szomszédos örhelyek tisztjei voltak, amiből a sorocaiak arra következtettek, hogy a véres drámában ezeknek is részük lehetett.

A beszarábiai blokk Rascanu tábornok eltávolítását követeli

Bucuresti-Bukarest, január 15. A beszarábiai blokk részéről tiltakozó memorandum terjesztettek a király elé. A memorandum kívánja Rascanu tábornok eltávolítását, akinek működése a beszarábiai szerinti a terület szegényes foltja.

Ghica külügyminiszter jelentést tesz a királynak a leszerelési konferencia előkészületeiről

Bucuresti-Bukarest, január 15. Ghica külügyminiszter pénteken délután, vagy szombat n délelőtt Szinájába utazik, ahol Prágába való útja előtt kihallgatáson jelenik meg az uralkodónál és a király előtt ismerteti Romániának a leszerelési konferencián elfoglalandó álláspontját.

Növekszik a világ aranykészlete. Londonból jelentik: Washingtoni statisztikai kimutatás szerint a világ aranytermelése az elmúlt évben 21 millió unca volt, míg 1930-ban 20 millió 150 ezer unca.

Taxa postalatite in num No. 224.716

da Baron L. P. Telefon: 9-77. vonal 110, ne 600. Egészévre havonta 1, neg egészévre 10 értékű valuta. szerinti Az „Uj bászai zsidós Cikkeink utáni rás megjelölés

Ravasz püspök a zsidókat

Napok óta tudjuk, hogy mit is akart pestre származott dóktól?

Van ugyanis misszió. Skótnak h alapították eszter zsidónak is nevez hogy a magyaror csábítsa a kereszt

Sok vizet nem z A skótok hűséges zsikáltak minden pedig végezték ugyan akadt még már munka és ke ségbeesve várták, mukra a jövődó.

A jövődó egye matusok püspökét toffaita meglepeté számára. A püspö vasárnapon elérte hogy a budapesti társasjátékát a n jess sulyával táma tot a misszió hebről és két püspöl gos szóval invitál tizenötmillió zsidó házba.

Szívbeemarkoló Ravasz püspök a szentséggel és az meg a világot, m elárultan tengőd

— Keresztelked sővény — körülbe hir, amit Ravasz dóknak meghirdet Vajjon miért v evangéliumra?

Ma már tudjuk. Itt fekszik előtt szédek teljes sz szok, amelyekkel rezentánsai tisztel

Es mindezekből Nem a grandióz téséről van szó. zsidóknak az igaz

Valami egészen Ravasz püspök beszélt, hogy a z ges és gazdag vol milyen szegényes

Mondván, hogy radt zsidók, forr fel akarják gyujta

Erre a püspöki batorlalanul és té esetlen módján, a reprezentánsai: a Simon, a Kiss Ar taitan Sándor Pál

Hogy Marx és ugyan zsidók vol

Károlyi Mihály és

Igy dadogtak a derül, hogy a püs akarta megmenter mára, hanem a k keresztviz segits zsidó forradalomt

Erre felelt a b olesó bölcsessége zsidó forradalmár dalmár zsidó...

Holott igaz az, dalmár tényleg z

Ennek pedig oki Az, hogy a zsidó kivül" vannak.

fenekére kerülnek És ennek ellené radalmi gondolat

sok a zsidó. Nem az a baj, radalmárok.

Hanem az, hogy de idegen talajon meg akarják vá

holott azoknak ne kezéből a megvált

Mert a nemz nemzeti hősoket

Kossuth is az. Da nin is, sőt Sztalin kij hányódik kes